

xcomp.

YILDIZ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RÖLÖVE RESTORASYON LİSANSÜSTÜ DALI

ARKEOLOJİ MÜZESİ ÇEVRESİ KORUMA PROJESİ

Mim. NİLAY ÜLKER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yöneten: Öğr. Gör. Dr. Reha GÜNEY

İstanbul - 1987

YILDIZ UNİVERSİTESİ
GENEL KİTAPLIĞI

Kot : R 151
Alındığı Yer : Fen Bil. Bas. 252/2
Tarih : 18.12.1987
Fatura :
Fiatı : 2500 TL
Ayniyat No : 1/37
Kayıt No : 45234
UDC : 727.2
Ek : 378.242

+

ÖNSÖZ

İstanbul gibi doğal özellikleri cezbedici olan bir şehir insanların her çağda daima ilgisini çekmeyi başarmıştır. Çeşitli toplumlar bu güzel şehire sahip olabilmek için çok uğraşmışlar, büyük mücadeleler vermişler ve hatta savaşmışlardır. Bir sonraki yerleşme çoğu kez bir önceki yerleşmenin izlerini tahrip, hatta yok etmiştir. Bu nedendir ki çeşitli toplulukların yerleştiği bu şehrin tarihi ile ilgili bir bilgi vermek zordur. Bizans'ın ilk yerleşmesi izlerin tahrip olması sebebi ile şimdiye kadar yeterince araştırılamamış ve bir sonuca varılamamıştır. Araştırma konusu Bizans'ın ilk yerleştiği alan içinde kalan Bizans'a ait arkeolojik buluntulardır. Bu arkeolojik buluntuların yetersiz olması nedeni ile bir sonuca varılamamış ve ilk yerleşme ile ilgili birşey söylenememiştir. Bu çalışmamda bana yardımcı olan Alman Arkeoloji Enstitüsü Müdürü Sayın Wiener Müller'e ve beni yönlendiren danışman hocam Sayın Dr. Reha Günay'a teşekkürlerimi borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

Önsöz

Özet

Summary

I. GİRİŞ

1

II. İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZELERİ

1. TARİHÇE

1.1. Fethi Ahmet Paşa ile Müzeciliğin Kuruluşu
ve İlk Müzecilik Faaliyetleri.

2-3

1.2. Osman Hamdi Bey ve Müze.

3

2. MÜZE BİNALARININ YAPIMI

2.1. İstanbul Arkeoloji Müzesi.

3-5

2.2. İstanbul Arkeoloji Müzesi Ek Binası.

5-8

III. ERKEN DÖNEM BİZANS

1. DOĞAL KONUM

1.1. Tarihi Coğrafya.

12

1.2. Tarihi Topografya.

12-14

2. TARİHİ ÇERÇEVE

2.1. Şehrin Adı.

14

2.2. Bizans'ın Kuruluş Efsaneleri.

14-15

2.3. Dini ve Siyasi Yapı.

15-16

IV. BİZANS'A AİT ARKEOLOJİK KALINTILAR

1. KAZI ÇALIŞMALARI İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.

17

2. FONKSİYONU BELİRTİLEMİYEN BİZANS YAPISI

	Sayfa No.
2.1. Mimari Analiz.	
2.1.1. Kentsel Analiz.	20
2.1.2. Mekan Analizi.	20
2.1.3. Strüktürel Analiz.	20-72
2.2. Tahrip Analizleri.	
2.2.1. Strüktürel Tahribat Analizi.	73-77
2.2.2. Genel Tahribat Analizleri.	77-78
2.3. Koruma Yöntemleri.	
2.3.1. Strüktürel Koruma Önerisi.	79
2.3.2. Çevresel Koruma Önerisi.	80
3. SARNIÇ	
3.1. Mimari Analiz.	
3.1.1. Kentsel Analiz.	82
3.1.2. Yapısal Analiz.	82
3.1.3. Strüktürel Analiz.	82-85
3.2. Tahrip Analizleri	
3.2.1. Strüktürel Tahribat Analizi.	85
3.2.2. Genel Tahribat Analizleri.	85-87
3.3. Koruma Yöntemleri.	
3.3.1. Strüktürel Koruma Önerisi.	88
3.3.2. İşlevsel Öneri.	88
3.3.3. Çevresel Koruma Önerisi.	88
V. SONUÇ	89
BİBLİOGRAFYA	90-91

ÖZET

İstanbul Arkeoloji Müzesi ek binası yapımında ortaya çıkan Bizans'a ait arkeolojik buluntular şimdiye kadar hiç araştırılmamış bir konudur. Buna sebeplerden biri ek müze inşaatıdır. Bu arkeolojik buluntular ek müze inşaatının hafriyatı sırasında ortaya çıktığından kazı makinelerinden çok tahrip olmuştur. Günümüzde sadece sarnıç ve fonksiyonu tanımlanamıyan yapı bulunmaktadır. Hamam, caddeler ve kemerli giriş kapısı ise üzerine ek müze binasının yapımı ile mevcut değildir. Bizans sitesinin ilk kurulduğu alan içinde kalan bu arkeolojik buluntuların tarihçesi araştırılmış ve mimari analizleri yapılarak yapılar tanınmaya çalışılmıştır. Yapıların bugünkü durumları araştırılarak tahrip analizleri yapılmış ve bu çalışmaların ışığı altında koruma projesi hazırlanarak strüktürel, işlevsel ve çevresel öneriler yapılmıştır.

SUMMARY

While the Additional Building of İstanbul Archaeological Museum was built, the archaeological findings of Byzantion period in the subject that has never been investigated before. During the excavations of the Additional Museum building, the digging machinery destroyed all the archaeological findings. Today there are only cistern and that is not able to be defined its function. Bath building, streets and arched gateway were lost for this additional building. The historical story of these buildings which are in the area of the primitive Byzantion Site, was investigated and held important dates realizing analysis. Discovering today position of these building has been maden their destroyed analysis and under these circumstances, preparing projects have been offered as structural, functional and environmental submits.

GİRİŞ

GİRİŞ

Bizans sitesinin ilk kurulduğu alan içinde kalan bu arkeolojik buluntular, ek müze inşaatının hafriyatı sırasında ortaya çıkmıştır. Uzun zaman toprak altında kalarak korunan bu yapılar kazı makinalarının verdiği tahriple birlikte açığa çıkmıştır. İlk kazıların yapıldığı 1969 tarihinden itibaren bu yapılar koruma altına alınmadığı gibi ek müze binasının inşaatı ile birlikte tahrip olmaya devam etmiştir. İlk kazılar sırasında ortaya çıkan sarnıç, fonksiyonu tanımlanamıyan yapı, hamam, caddeler ve kemerli giriş kapısından günümüzde sadece sarnıç ve fonksiyonu tanımlanamıyan yapı kalmıştır. Günümüzde sarnıcın içi toprakla doludur ve kubbelerinde yer yer çökmeler ve çatlaklar vardır. Fonksiyonu tanımlanamıyan yapı ise tümüyle dış etkilere açıktır ve güney-doğu yönünde toprak kayması vardır. Gün geçtikçe tahrip olmaya devam eden bu yapıların belge niteliği de kaybolmaktadır ve ne zaman koruma altına alınacağı belli değildir.

İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZELERİ

İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZELERİ

1. TARİHÇE

1.1. Fethi Ahmet Paşa ile Müzeciliğin Kuruluşu ve İlk Müzecilik Faaliyetleri :

Türkiye'de ilk müzenin kurulmasına neden olan kişi Fethi Ahmet Paşa'dır. Fethi Ahmet Paşa Tophane müşirliğinde bulunduğu 1847 tarihi müzeciliğin başlangıç tarihi olarak kabul edilir¹. Bu zamanda müze binası bulunmadığından dolayı eserler Topkapı Sarayı birinci avlusundaki Aya İrini kilisesinde toplanıyordu. Fethi Ahmet Paşa'nın ölümünden sonra Aya İrini'deki mevcut eserlerle 1869 tarihinde² Müze-i Hûmayun (Müze-i Osmani, Müzehane-i Osmani) kurularak ilk Türk müzesini meydana getiren kurum resmen doğmuştur³. Müze-i Hûmayun'un resmen kurulması ile Galatasaray Sultanisi (Galatasaray Lisesi) öğretmenlerinden Goold adındaki bir İngiliz 8 Temmuz 1869 da müdürlüğe tayin edilir⁴. Goold bu görevi ikibuçuk sene sürdürür. 1869-1871 yılları arasında maarif nazırı olan Saffet Paşa diğer illerde bulunan eserlerin İstanbul'da toplanmasını sağladı⁵. Fakat 1871 senesinde sadrîâzam olan Mahmut Nedim paşa müze müdürlüğünü ortadan kaldırdı. Avusturya sefiri Prokesch Osten adındaki elçinin aracılığı ile Teranzio (Trentzio) adlı ressam 21 Kasım 1871 de muhafızlıkla görevlendirildi⁶.

1.Cezar, Sanatta Batı'ya Açılış ve Osman Hamdi, s.165

2.Şapolyo, Müzeler Tarihi, s.65

3.Cezar, op.cit., s.166

4.Cezar, loc.cit.

5."İstanbul Arkeoloji Müzeleri", Meydan Larousse, s.506

6.Cezar, op.cit., s.168

Teranzio'nun bu görevi bir sene kadar sürdü. Ahmet Vefik Paşa Maarif Nazırı olunca 1872 yılında müze müdürlüğü yeniden kuruldu⁷. Bu görevde Dr. Dethier isimli bir Avusturyalı getirildi. Dr. Dethier'in müdürlüğü sırasında 1874 de müze çinili Köşk'e nakledilmiş ve "Asarı Atika" nizamnamesi (tüzüğü) hazırlanarak yürürlüğe konmuştur⁸. 1881 de Dethier'in ölümü ile bu göreve Osman Hamdi Bey getirilmiştir.

1.2. Osman Hamdi Bey ve Müze

1881 de göreve getirilen Osman Hamdi Bey ilk olarak Çinili Köşk'ü onartmıştır (Resim-1). Daha sonra hazırladığı tüzükle eski eserlerin yurt dışına çıkışını yasaklamıştır. Bu tüzük 1883 te kabul edilmiştir⁹. 1887 yılında Sayda Nekropolünde yaptığı kazıda, Arkeolojik değerleri çok olan ve İskendere izofe edilen Lahit ile Ağlayan Kadınlar, Lykid ve Satrap lahitleri müze için yeni bir bina zorunluluğunu koymuştur¹⁰. Osman Hamdi Bey Maarif Nezaretine (Eğitim Bakanlığı) 26 Temmuz 1887 tarihinde yazdığı yazı ile ilk müze binasının yapılmasını sağlamıştır¹¹. Hamdi Bey 24 Şubat 1910 da ölünce kardeşi Halil Bey bu görevi yürütmüştür.

2. MÜZE BİNALARININ KURULUŞU

2.1. İstanbul Arkeoloji Müzesi

İstanbul Arkeoloji Müzesi, çinili Köşkün karşısında yer almaktadır (Resim-2). Müze binası üç ayrı kısımda tamamlanmıştır. İlk binanın açılışı 13 Haziran 1891 de yapılmıştır. İki büyük ana salon şeklinde planlanmış olan bu binanın kapladığı saha her iki katı

ile birlikte 1800 m² yi bulmaktaydı. içindeki lahitlerden dolayı yeni

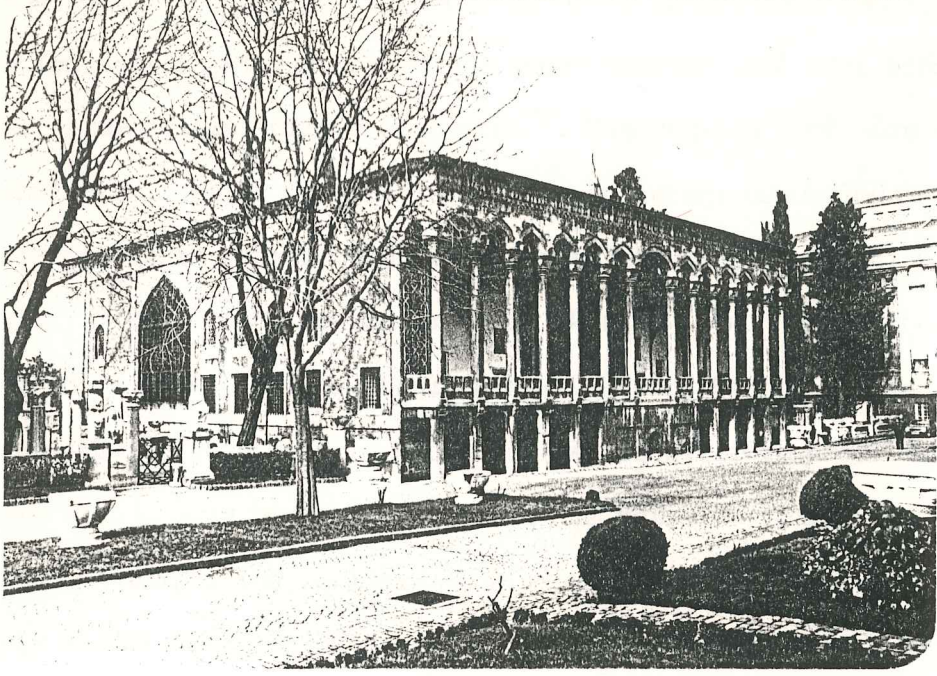
7.İstanbul arkeoloji müzeleri, s.15

8.İbid

9.Şapolyo, *op.cit.*,s.66

10."İstanbul Arkeoloji Müzeleri", Meydan Larousse, s.506.

11.Cezar, *op.cit.*, s.201

Resim 1- Çinili Köşk.

Resim 2- İstanbul Arkeoloji Müzesi ve Çinili Köşk.

bina "Lahidler Müzesi" diye anılmıştır¹². Muğla taraflarında Lagina mevkiinde Hekate tapınağında ve Menderes nehri kenarındaki Magnesia'da Artemis Tapınağı'ndaki kazılardan ele geçen eserler yeni müze binasının yeterli olmadığını ortaya koyuyordu¹³. Başlangıçta yeni müze binası yapılırken ileride her iki tarafının yapılacağı düşünülmüştü. Müzede ikinci kısım yapının doğu tarafına eklenmekteydi. İkinci kısmın açılışı 7 Kasım 1903'te yapılmıştır. İkinci kısmın açılışından onbir ay sonra üçüncü daireye başlanmıştır. Üçüncü kısmın açılışı ise Nisan 1907'de yapılmıştır. Üçüncü daire ile birlikte Hamdi Beyin yaptırmış olduğu müze binasının uzunluğu 192 metreyi, zemin katında alanı 4547 m² tamamı ise yaklaşık 9000 m² yi bulmuştur. (Arkeoloji müzesinin mimari tarzı Sayda'dan gelen (Ağlayan Kızlar) finike kralarına mahsus bir lahidin cephesinden alınmıştır¹⁴. Kapının üst kısmı Yunan mimari tarzında cephe ve korentiyan dört sütunla süslenmiştir (Resim-3). Pencereleri iyon tarzında sütunlarla süslenmiştir. Müze binasının ahşap olan çatısı betonlaştırılmıştır¹⁵.

2.2. İstanbul Arkeoloji Müzesi Ek Binası

İstanbul Arkeoloji Müzesi Ek Binası Topkapı Sarayına giriş ile mevcut müze arasındaki alanda mevcut müze binasına bitişik olarak yapılmıştır (Resim-5). 1968 yılında temel kazılarına başlanmış ancak kazı sırasında Bizans'tan kalma arkeolojik kalıntılara rastlanmıştır¹⁶. Antik şehrin akropolisi denen bu alanda, Arkeolojik kalıntılar bu tepenin kuzey-batı eğiminde yer almaktadır (Resim-6).

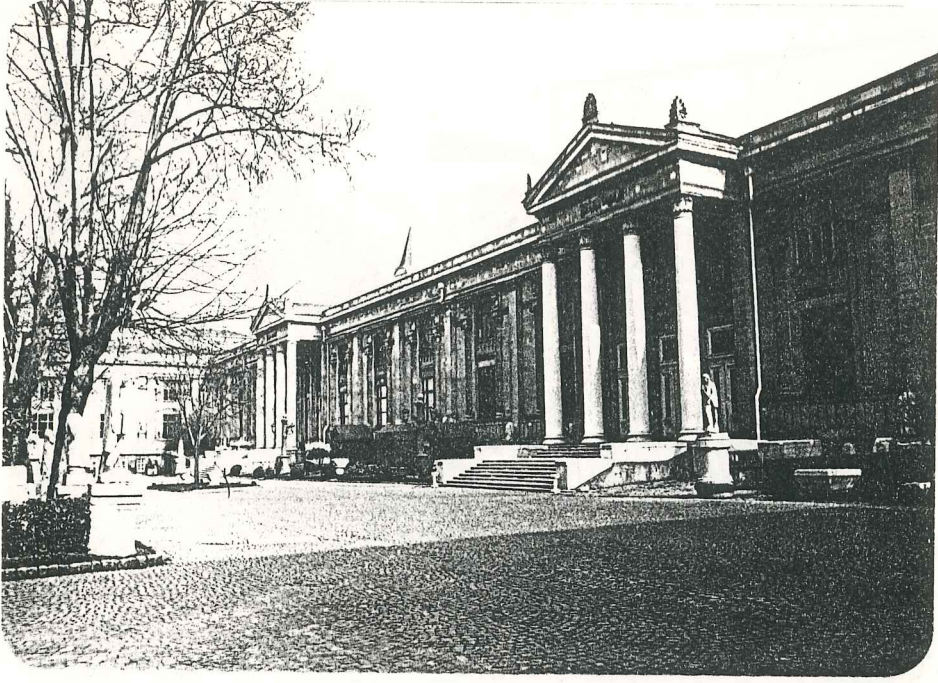
12. Cezar, op.cit., s.202.

13. İbid, s.203.

14. Şapolyo, op.cit., s.67.

15. İstanbul Arkeoloji Müzeleri, s.17.

16. Fıratlı, "The first settlement of Byzantium", s.22.

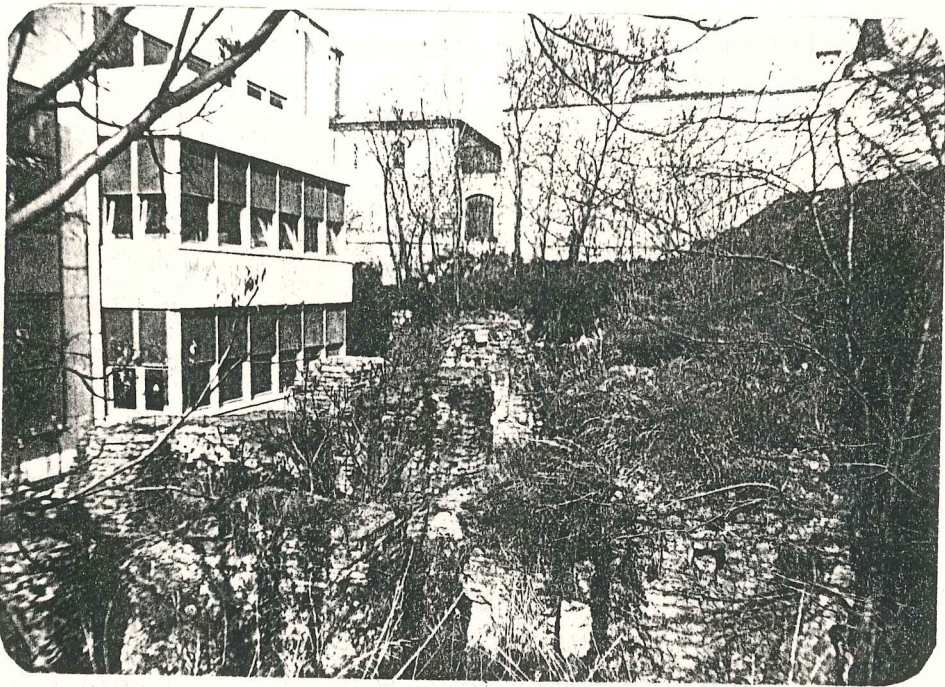
Resim 3- İstanbul Arkeoloji Müzesi.

Resim 4- Eski Şark Eserleri Müzesi.

Resim 5- Arkeoloji Müzesi Ek binası ve fonksiyonu tanımlanamayan Bizans yapısı.

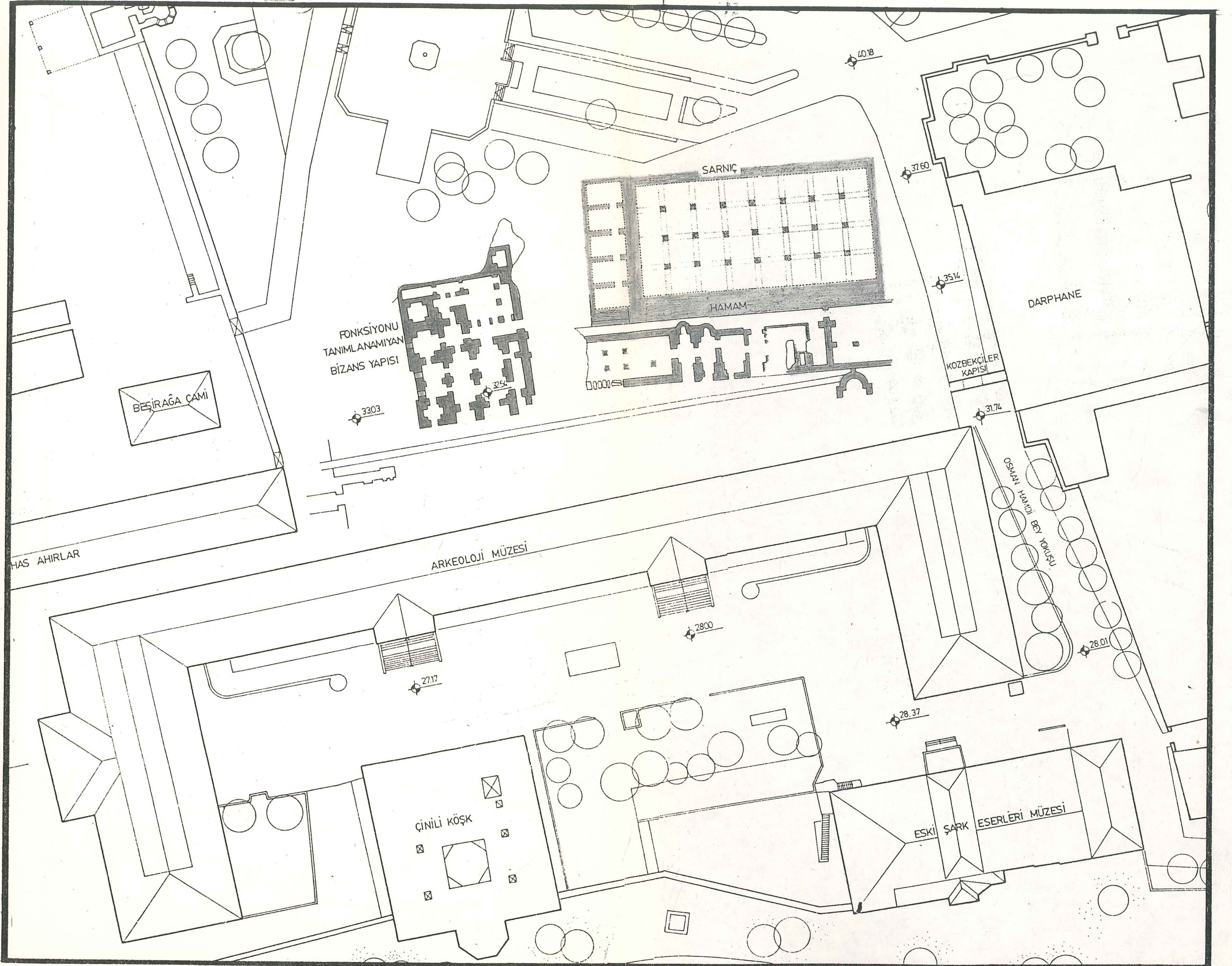
Resim 6- Arkeoloji Müzesi Ek binası, fonksiyonu tanımlanamayan Bizans yapısı ve arkada Topkapı Sarayı.

Kazı çalışmalarını yürüten Dr.Nezih Fıratlı, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni'nde çıkan "The first settlement of Byzantion" makalesinde Bizans'a ait kalıntıları şöyle sınıflandırmıştır.

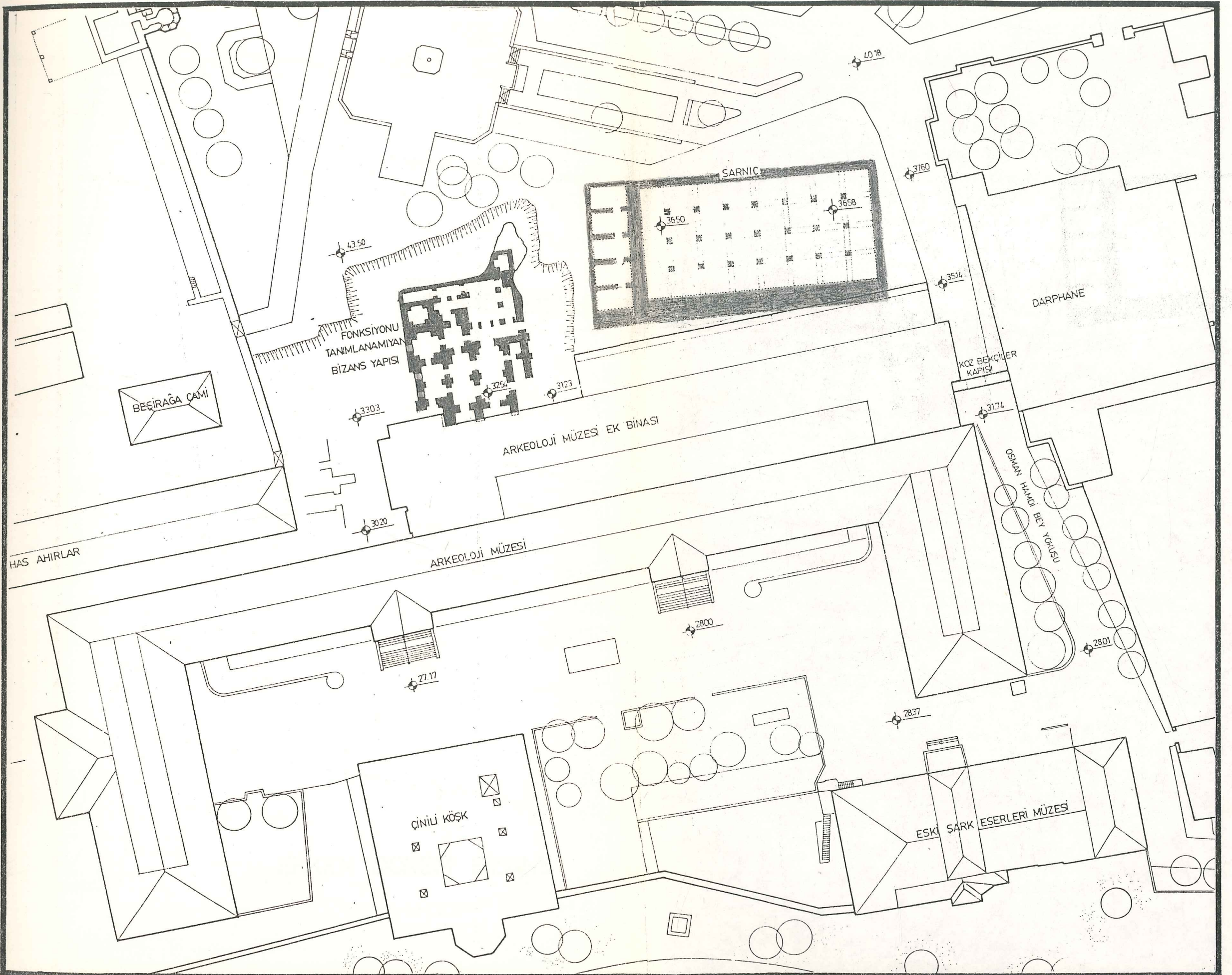
- 1- 5.y.y. dan kalma devasa bir sarnıç
- 2- İki ayrı kolonlu salon arasındaki hamam
- 3- Düzensiz plana sahip dini olmayan bir yapı
- 4- Drenaj sistemi çok iyi olan caddeler
- 5- Kemerli giriş kapısı

Ancak ek müze binasının yapımı sırasında Hamam, caddeler ve giriş kapısı yok olmuştur. Bu gün hala mevcut olan sarnıçın içi temizleme çalışmaları başlamıştır.

Ek müze binası henüz tamamlanmamıştır. Ek müze binasının ne zaman hizmete açılacağı konusunda bir tarih verilememektedir.

Harita 2 - ARKEOLOJİ MÜZELERİ VAZİYET PLANI (Ek bina yapımdan önce) ölçek :1/1000

Harita 3 - ARKEOLOJİ MÜZELERİ VAZİYET PLANI (Ek bina yapımından sonra) ölçek: 1/1000

ERKEN DÖNEM BİZANS

ERKEN DÖNEM BİZANS

1. DOĞAL KONUM

1.1. Tarihi Coğrafya

Coğrafik özelliklerin cezbedici olması nedeni ile İstanbul şehri bir çok yerleşime sahne olmuştur. İstanbul, iki denizi boğazlarla birbirine bağlayan, Asya ve Avrupa kıtalarının birleştiği önemli bir noktada yeryüzünün birinci zamanına ait karaparçasıdır¹⁷. Bu nedenle Boğazların oluşmasına neden olan su baskınları yalnız ana vadileri kaplamakla kalmamış vadilerin içine sokularak koy ve körfezler oluşturmuştur¹⁸. İstanbul'u yerleşim için cazip kılan nedenlerden bir diğeri de Haliç'tir. Haliç coğrafi konumu ile doğal bir liman görevi görmektedir. Şehrin ilk geliştiği nokta bugün Topkapı Sarayının işgal ettiği ve eskiden Akropolis'in bulunduğu tepede kurulmuştur. Burası Haliç ile Marmara Denizin üç taraftan sarması nedeni ile surlarla korunan bir bölge haline gelmiştir¹⁹. Taşımacılığın, ulaşımın ve korunmanın kolay sağlandığı bu bölge yerleşim için cazip bölge haline gelmiştir.

1.2. Tarihi Topografya

Sarayburnu bölgesinde bulunan Protokorinth çanak çömlek

17.Kayaboğazı, İstanbul ve Dolayı Coğrafyası, s.7.

18."İstanbul", İslam Ansiklopedisi, s.1136.

19."İstanbul", Meydan Larousse, s.484.

kırıkları, İstanbul'un çekirdeğini teşkil eden ilk şehrin burada kurulup geliştiğine işaret etmektedir²⁰. Byzantion'lu Dionysios ilk Byzantion sitesi için şunları yazmıştır. Byzantion sitesinin çevresinin uzunluğu 35 stadion olup (6300 m.) bunun 5'i kara tarafındaydı. Şehri koruyan surun 27 kulesi vardı ve dışarı ile bağlantı kara tarafına açılan tek bir kapı ile sağlanmıştı. Bu sur ilkçağın en güçlü duvarlarından biri olarak tanınıyordu. Gayet iri ölçülerde yontulmuş taşlardan yapıldığı bilinen bu surun kalıntısı olduğu sanılan bazı duvar parçaları geçen yüzyıl sonlarına doğru Sarayburnu'nda bulunmuştur. Şehrin Akropolis'inin etrafı bir duvarla sınırlandırılarak diğer yerleşme yerlerinden ayrılıyordu. Akropolis'in üzerinde günümüzde Topkapı Sarayı bulunmaktadır. Kuzeyde Byzantion Limanı vardı. Sirkeci garı ile Sarayburnu arasında tek olduğu kabul edilen limanın ilkçağdaki başka benzerlerindeki gibi muntazam taşlardan yapılmış rıhtımı vardı ve girişi kuleler ile korunmuştu. Akropolis'in yakınında etrafı revaklarla (porticus) çevrili, dört köşe bir Agora vardı. Tetras-ton denilen bu meydanın ortasında Apollon Helios'un tunçtan bir heykeli bulunuyordu. Az batıda ise Traklara karşı kazanılan bir savaşın hatırasını yaşatmak üzere yapılmış bir Tropain ile süslü başka bir meydan vardı. Bu çevrede ayrıca şehrin en büyük hamamı olan Akhylleos hamamı da yapılmıştı. Byzantion'un içinde akar su olmadığından su ihtiyacı sarnıçların yardımı ile sağlanıyordu. Ancak Roma İdaresi sırasında şehre su getiren büyük su yolları ve tesisleri kurulmuştur. Her ilkçağ sitesi gibi Byzantion'un da pekçok mabedi vardı. Bunlardan bazıları, Athena Ekbasia ve Poseidon mabetleri Sarayburnu eteğinde kıyıda kurulmuştu. Yukarıda ise bir Tykhe mabedi vardı. Sonraları

20.Eyice, "Tarih İçinde İstanbul ve ...", s.91.

Akropolis'in ucunda Ayasosya'ya yakın bir yerde Basicila inşa edilmişti. Akropolis'in üzerinde Aphrodite, Artemis ve Dionysios adlarına başka mabetlerde yükseliyordu. Her Antik şehirde olması gereken tiyatronunda yine Sarayburnun da Akropolis'den kıyıya inen yamacın bir yerinde olduğu sanılır²¹.

2. TARİHİ ÇERÇEVE

2.1. Şehrin adı

En eski tarihi kaynaklarda İstanbul'un Antik çağdaki adı Byzantion olarak geçer. Efsanelere göre Byzantion'un ad vericisi (eponymos) Byzas'dır. Byzas'ın Trak menşeli olduğu söylenir. Ayrıca Byzant kökünün M.Ö. III bindeki Anadolu yer adlarına çok benzediği de ortaya atılmıştır. Byzantion'un sonundaki -ion ekinin Ege göçleri ile gelen Frigler ile ilgisi kabul edilmekle beraber, Byzant kökünün sonundaki nt ekinin yerli eski Anadolu dillerinde rastlandığı da dikkati çeker. Bu nedenle Byzantion adı filolojisi bakımından eski Trak ve Anadolu kültürüne bağlanmaktadır²². Constantin I zamanında şehre Deutere Rome (İkinci Roma) ve Nova Roma-Nea Rome (Yeni Roma) ismi verilmekle beraber, şehrin adı Costantinopolis olarak geçmiştir. XI.Yüzyıl'dan itibaren Byzans ve Constantinopolis'le birlikte İstanbul ismi de kullanılmıştır. İstanbul'un Eis Ten Polis (şehire) den geldiği kabul edilir²³.

2.2. Bizans'ın kuruluş efsaneleri

İstanbul gibi çeşitli yerleşmelerin ve ani değişikliklerin

21.Eyice, op.cit., s.92.

22.Eyice, "Tarih içinde İstanbul ve ...", s.90.

23."İstanbul; Şehrin adı", Meydan Larousse, s.485.

olduğu bir şehirde, kuruluşu ile ilgili deliller yeterli olmadığından bir takım efsanelere dayandırılır. Bu efsanelerden birisi, su perisi Semestra'nın oğlu Trak kralı Byzans, İstanbul'un yakınındaki bölgenin kralı Barbyzos'un kızı Phidaleia ile evlendi ve bu kadın Byzantion'u kurdu. Diğer bir söylenti ise, şehir Ango gemisinin meşhur seferi sırasında kurulmuştur²⁴. Başka bir efsane ise, şehrin kurucusu olarak Megara'dan yola çıkarak kendilerine yeni bir yurt arayan göçmenlerin başkanı Byzas'dan bahseder. Yunanistan'dan yola çıkan bu göçmenler Boğaziçine gelmişler ve Delphi kahininin kendilerine yeni yurdlarını "körlerin karşısında" kurmalarını bildirdiğini göz önünde tutarak, İstanbul'un karşı tarafında olan Khalkedon yani şimdiki Kadıköy'ne daha önceki göçmenler tarafından yerleşildiğine bakarak, İstanbul'un çok daha iyi şartlarını göremeyen bu insanların "kör" oldukları sonucuna varmışlar ve Khalkedon'un karşısında Byzantion'u kurmuşlardır²⁵. M.Ö. 750-550 arasındaki büyük Yunan göçleri sırasında ortalama M.Ö. 660'a doğru şehrin kurulduğu sanılmaktadır. Topkapı Sarayı ikinci avlusunda yapılan kazılar şehrin kuruluş tarihini kuvvetlendirmektedir. Fakat Byzantion'un Megara ile bir inanç ve kültür bağlantısının yok denecek kadar az oluşu böyle bir bağlantıyı zayıflatmakla beraber doğal koşulları elverişli bir yerin bu zamana kadar boş durduğuda düşünülemez.

2.3. Dini ve Siyasi Yapı

Hiristiyanlık Nasıra'lı İsa'nın kurduğu bir dindir²⁶. Hiristiyanlar Antakya'lı Pagan'lardı. Doğu ile Batı arasındaki düşünce alış-verişinin sağlanması ile Hristiyanlık yayılmıştır. Batı'daki çok tan-

24."İstanbul'un kuruluş efsaneleri", Meydan Larousse, s.486.

25.Eyice, "Tarih İçinde İstanbul ve ...", s.90.

26."Hristiyanlık", Meydan Larousse, s.820.

rılı Din etkisini yitirmiş, Doğu'daki tek Tanrılı Din'e etki artmıştır. Hristiyanlığın resmi din olarak kabul edilmesinden sonra (M.S. 380) Hristiyanlık anıtları yükselmeye başlamıştır. I. Constantinus zamanında şehrin yeniden kuruluşu ile büyük kiliselerin yapımına başlanmıştır. Constantinus Hristiyanlığı politik sebeplerle, kanun dışı bir inanç olmaktan çıkarmış ve Hristiyanlığın kurtarıcısı olarak kabul edilen azizler arasına girmiştir²⁷. Constantinus Paganizma'ya tamamen sırt çevirmemiş, bir taraftan da Hristiyanlığa göz yummuştur. Ayasofya, Aya Eirene, Havvariler kiliseleri gibi bazı büyük kiliseleri onun yaptırdığı bilinir.

27. Eyice, "Tarih İçinde İstanbul ve...", s.94.

BİZANS'A AİT ARKEOLOJİK KALINTILAR

BİZANS'A AİT ARKEOLOJİK KALINTILAR

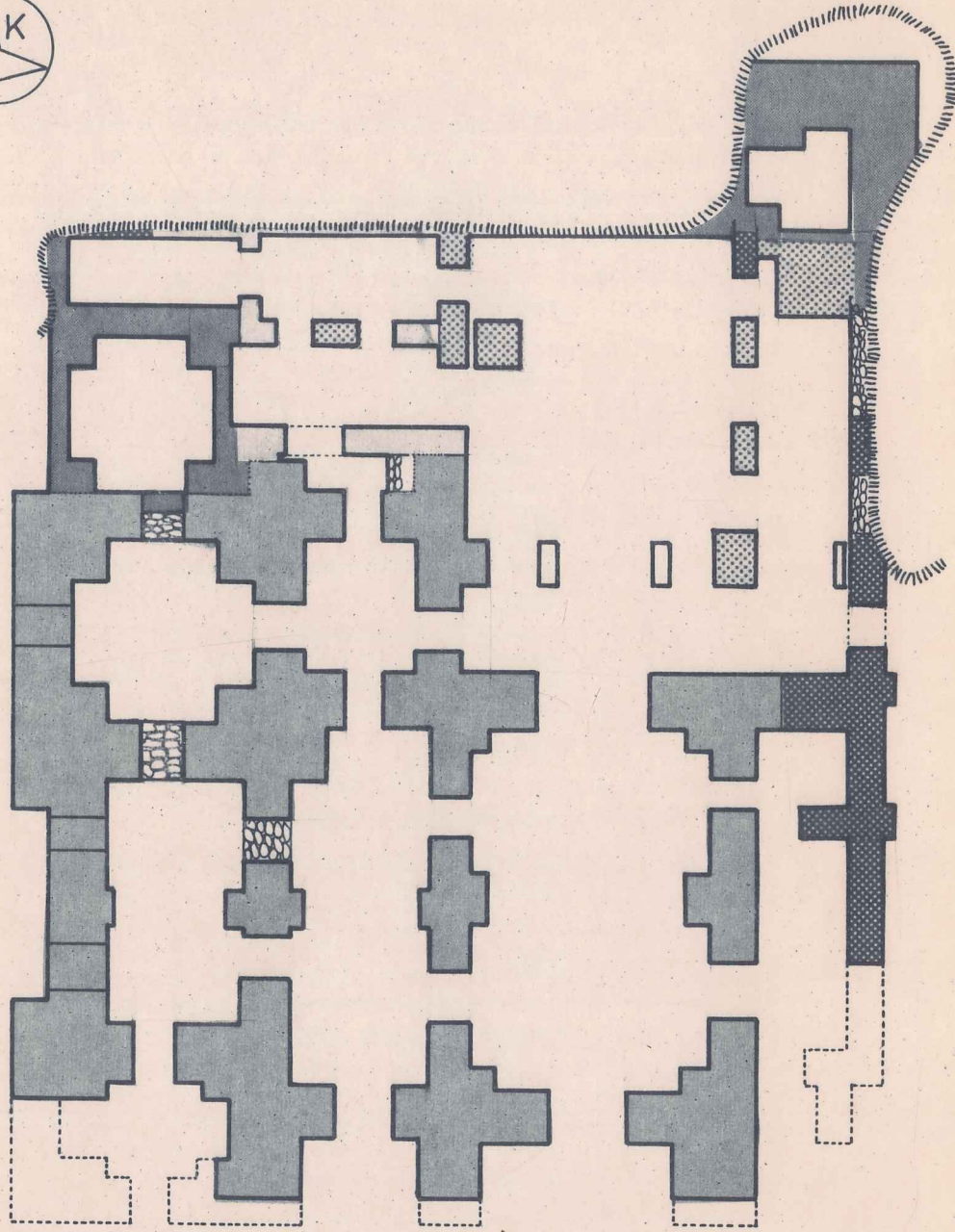
1. KAZI ÇALIŞMALARI İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bizans'a ait bu arkeolojik kalıntılar, İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin ek binası yapılmaya başlandığı zamanda ortaya çıkarılmıştır. 1968 yılında ek binanın temel kazıları yapılırken bu kalıntılara rastlanmıştır. Ek binanın temel kazıları yapılırken bu kalıntılar kazı makinelerinden dolayı büyük ölçüde zarar görmüştür. Daha sonraki arkeolojik kazıları Nezih Fıratlı yürütmüştür. 1973 yılında ikinci kazı çalışmaları başlatılmıştır. Nezih Fıratlı bu konudaki çalışmalarını "The First Settlement of Byzantium" adlı makalesinde²⁸ anlatmıştır. Kazı çalışmalarında hazırlanmış raporlar İstanbul Arkeoloji Müzeleri arşivinde bulunmaktadır. Hülya Tezcan Topkapı Sarayı çevresindeki Bizans eserlerini araştırdığı doktora tezinde bu kazı raporlarından bahsetmiş ve bu konunun daha sonra araştırılması gerektiğini yazmıştır. Genel 736 ya kayıtlı 7 dosya halinde bulunan kazı raporları müze yetkilileri tarafından bulunamadığı gerekçesi ile gösterilmemektedir.

28. Fıratlı, "The First Settlement of Byzantium", s.22-25

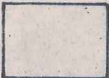

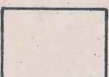

FONKSİYONU TANIMLANAMIYAN BİZANS YAPISI

Ölçek:1/200

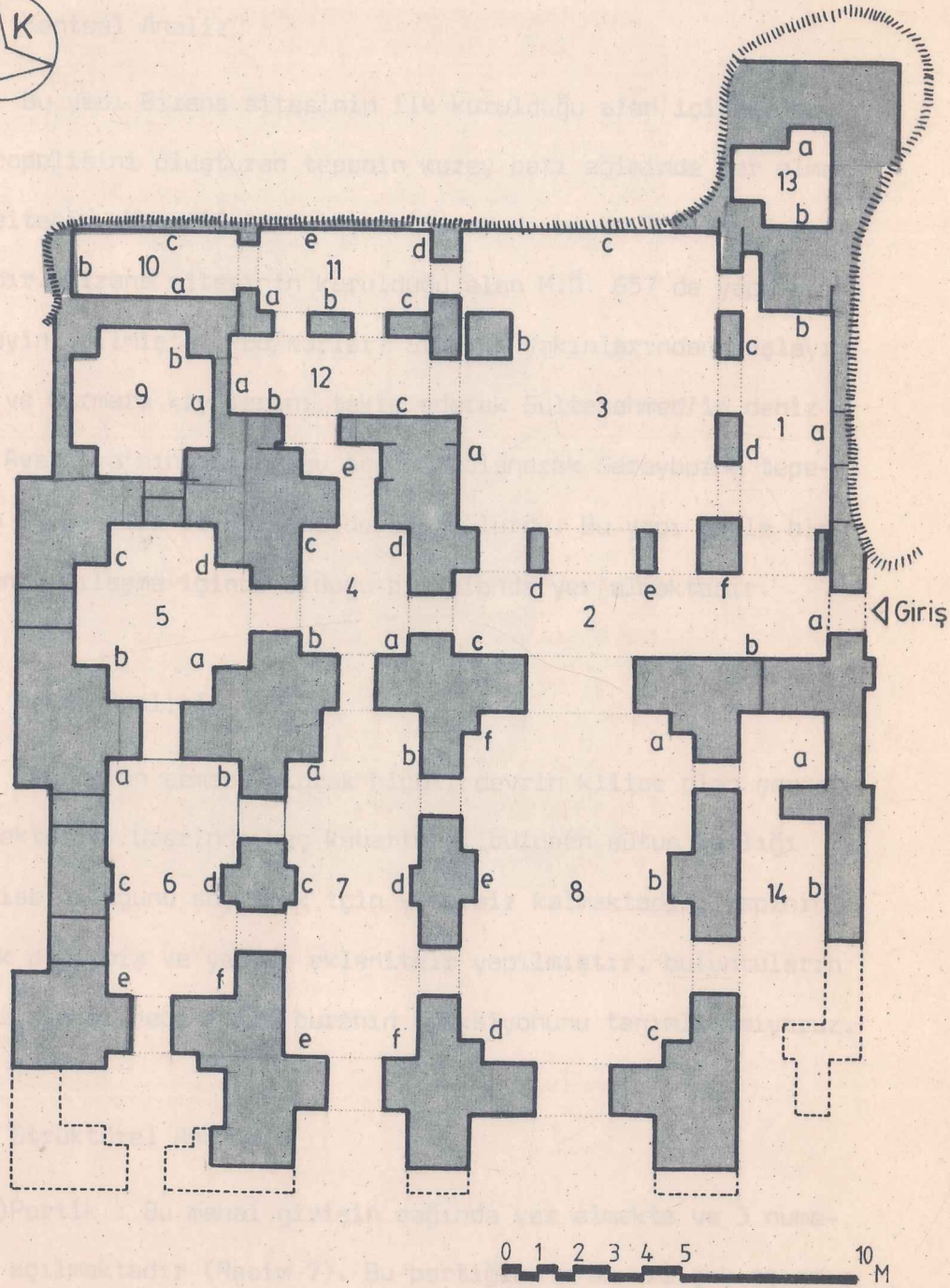

0 1 2 3 4 5 10 M

STRÜKTÜREL ANALİZ

- EĞİMLİ ARAZİ
- 1-TUĞLA ÖRGÜ DUVAR
- 2-TUĞLA ÖRGÜ DUVAR
- 3- 5 SIRA TAŞ + 5 SIRA TUĞLA ÖRGÜ DUVAR
- 4-YEKPARE TAŞ AYAK
- 5-BLOK TAŞ ÖRGÜ AYAK
- 6-DÜZENSİZ TAŞ ÖRGÜ DUVAR
- 7-KURU TAŞ ÖRGÜ DUVAR

FONKSİYONU TANIMLANAMIYAN BİZANS YAPISI
Ölçek: 1/200

MEKAN ANALİZİ

No	MAHAL ADI
1	PORTİK
2	PORTİK
3	AVLU
4	ODA
5	ODA
6	ODA
7	ODA
8	BÜYÜK ODA (SALON)
9	SU DEPOSU
10	ODA
11	AVLUYA AÇILAN ODA
12	AVLUYA AÇILAN ODA
13	SU DEPOSU
14	ODA

2. FONKSİYONU BELİRTİLEMİYEN BİZANS YAPISI

2.1. Mimari Analiz

2.1.1. Kentsel Analiz

Bu yapı Bizans sitesinin ilk kurulduğu alan içinde, bu sitenin akropolisini oluşturan tepenin kuzey batı eğiminde yer almaktadır. Bu sitenin akropolisini oluşturan tepede bugün Topkapı Sarayı bulunmaktadır. Bizans sitesinin kurulduğu alan M.Ö. 657 de yapılan surlarla tayin edilmiştir. Bu surlar, Sirkeci yakınlarından başlayıp Sarayburnu ve Marmara kıyılarını takip ederek Sultanahmed'in deniz kıyısından Ayasofya'nın bulunduğu tepeyi dolanarak Sarayburnu tepesini kısmen içine alır ve Sirkeci'de son bulurdu. Bu yapı böyle bir alanın yoğun yapılaşma içinde olduğu bir alanda yer almaktadır.

2.1.2. Mekân Analizi

Yapı plan şeması olarak hiçbir devrin kilise plan şemasına benzememektedir. Üzerinde haç kabartması bulunan sütun başlığı buranın kilise olduğunu söylemek için yetersiz kalmaktadır. Yapının ilk hali çok değişmiş ve yapıya ekleniteler yapılmıştır. buluntuların çok yetersiz olması nedeni ile buranın fonksiyonunu tanımlıyamıyoruz.

2.1.3. Strüktürel Analiz

① Portik : Bu mahal girişin sağında yer almakta ve 3 numaralı avluya açılmaktadır (Resim 7). Bu portiğin 1a duvarı çok aşınmış ve farklılıklar göstermiştir. 5 sıra taş + 5 sıra tuğla duvarın boş-

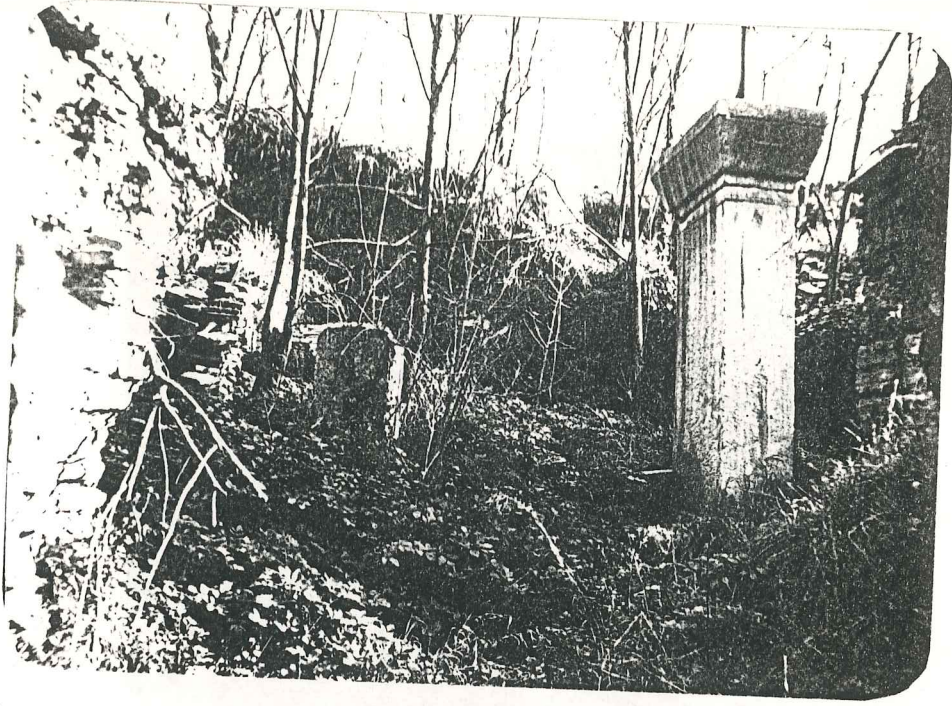

Resim 7- 1 numaralı portikten görünüş.

lukları kuru taş örgü duvar ile doldurulmuştur. Duvar kısmen toprak altında yarı yıkık durumdadır. 16 duvarı ise aynı zamanda 13 numaralı su deposunun duvarını oluşturmaktadır. Blok taşlardan örülmüş duvarın yüzeyinde devşirme malzeme görülmektedir. Bu nedenle bu kısmın daha sonradan eklendiği düşünülebilir. 1c ve 1d ayakları ise blok taş örgüden oluşmaktadır. Yarıyıkık durumda olduklarından üst örtü hakkında birşey söylenememektedir. Zemin toprakla kaplı durumdadır.

② Portik : Girişin tam karşısında yer alan bu portik aynı zamanda 8 nolu büyük ada ile 3 nolu avlunun geçişinide sağlamaktadır (Resim 8). Bu portik aynı zamanda bir geçiş holünü de andırmaktadır. Girişin de bulunduğu 2a duvarı 5 sıra taş + 5 sıra tuğladan oluşmaktadır (Resim 9). Girişin üstü tuğladan yarım daire kemer ile geçilmiştir, kemerin üstü ise taş duvar olarak örülmüştür. 2b duvarında ise girişten itibaren 190 cm. uzunluğunda 5 sıra taş + 5 sıra tuğla duvarın, tuğla duvara bitişik olduğu görülür (Resim 10). Bu duvarların farklı devirlerde yapılmış olduğu söylenebilir. 2c duvarı tuğladan yapılmıştır. Tuğla örgü duvarda tuğla ebadları $37 \times 22 \times 4^5$, $37 \times 18 \times 4^5$, $37 \times 17 \times 4^5$ arasında değişmektedir. Harç kalınlığı ise düşeyde 5,6,6⁵, 7,7⁵,8,8⁵,9 cm. yatayda 3,3⁵cm. arasında değişmektedir. Ayrıca bu duvarda sıva kalıntısı da görülmektedir. 2d ayağı 2e ayağının benzeridir. Ve yarıya kadar yıkık durumdadır. Yıkık kısımlar yerde durmaktadır. Başlığın üstünde bir haç işareti bulunmaktadır. 2 f ayağı 2e ayağının başlık üst hizasına kadar blok taş örgü olup üstü tuğla örgüdür (Resim 11). 2f ayağından 1 nolu revaktaki 1d ayağına tuğla kemer izleri görülmektedir.

Zemin malzemesi görülememektedir.

Resim 8- 2 numaralı portikten 3 numaralı Avluya bakış.

Resim 9- 2 numaralı portiğin 2a duvarındaki giriş kapısı.

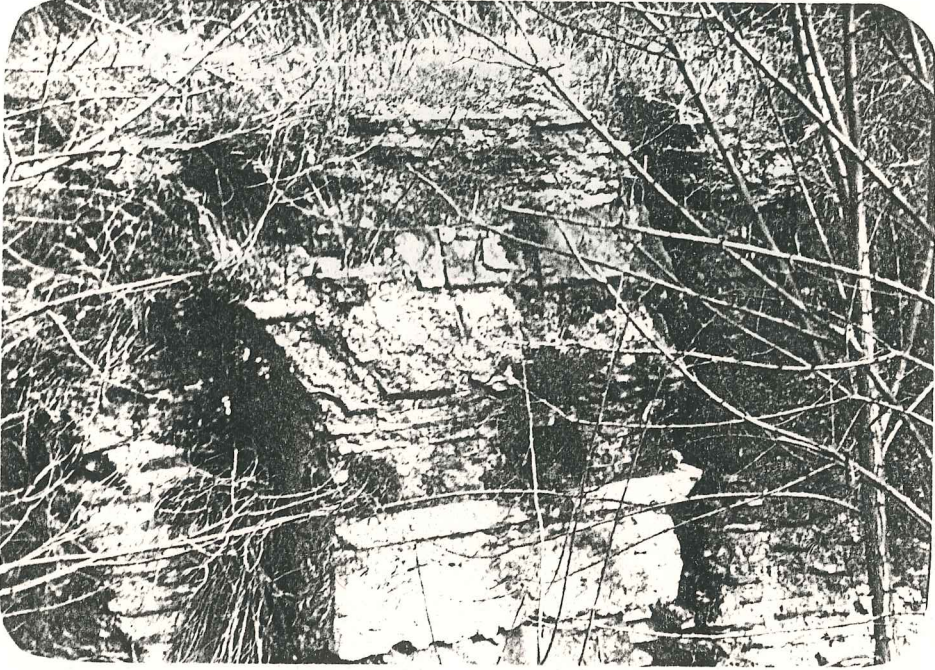
Resim 10- 2 numaralı portiğın 2b duvarından görünüş. Tuğla duvara bitişik 5 sıra taş + 5 sıra tuğla duvar görülmektedir.

Resim 11- 2 numaralı portiğin 2e ve 2f ayağından görünüş.

Resim 12- 3 numaralı avlunun 3c duvarındaki toprak kayması görülmektedir.

Resim 13- 3 numaralı avlunun 3a duvarı.

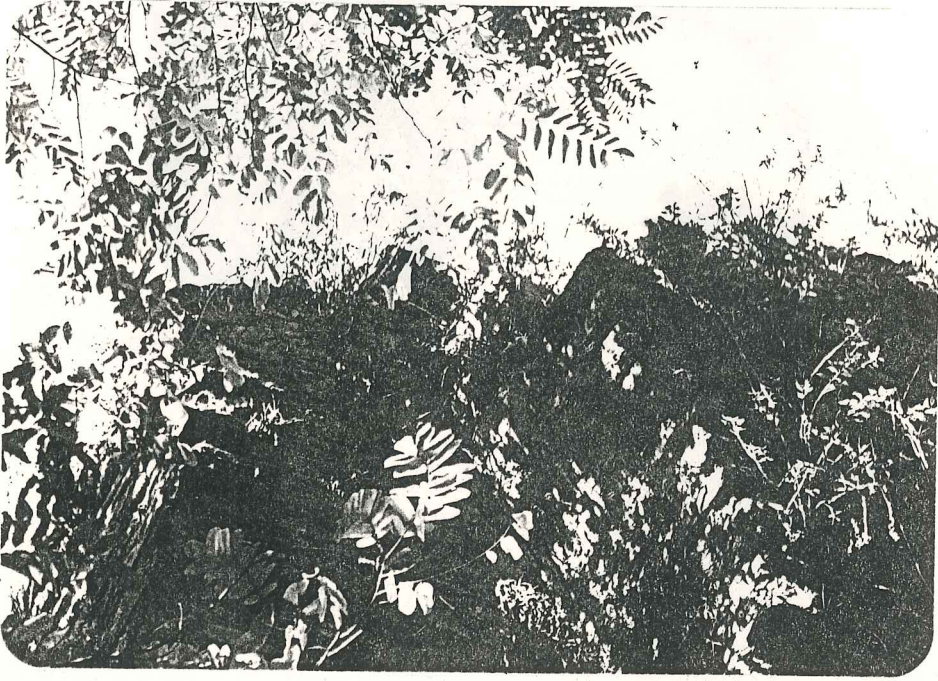
Resim 14- 3a duvarındaki duvar eklentisi görülmektedir.

Resim 15- 4 numaralı odadan görünüş. 4a ve 4b duvarlarının arasındaki 7 numaralı odaya geçiş ve kemer izleri görülmektedir.

Resim 16- 4 numaralı odanın 4b duvarından görünüş.

Resim 17- 4b duvarından görünüş.

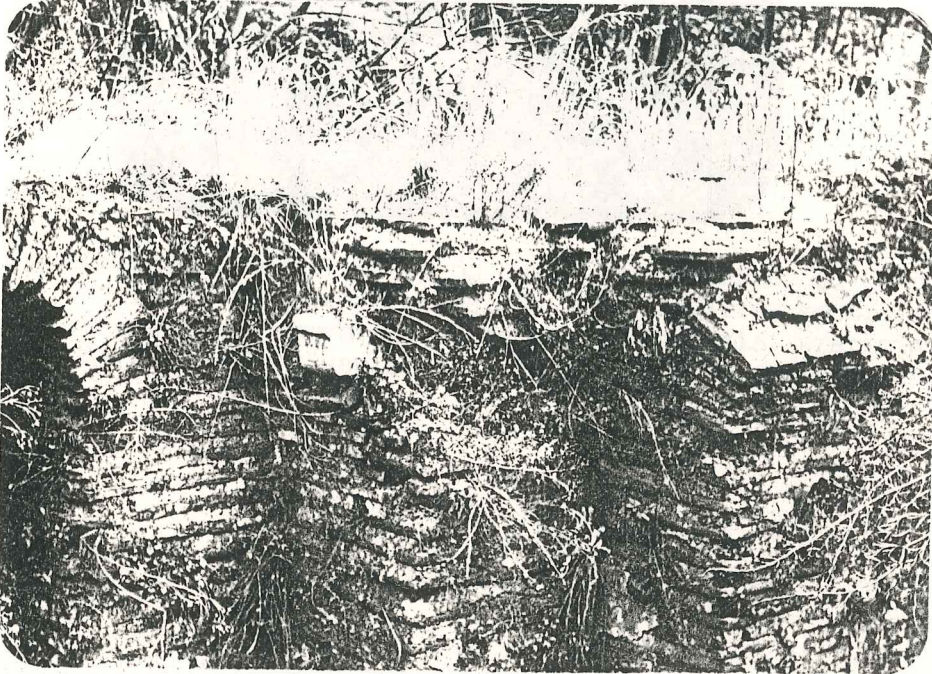
Resim 18- 4e den farklı devirde eklenen kısmın görünüşü.

⑤ Oda : Giriş istikametindeki en son odadır. Kare olması nedeni ile planı diğer odalardan farklılık göstermektedir. Kuzeye açılan bir penceresi vardır. 4 numaralı odadan sonra duvarları en az tahrip olmuş mekanlardan biridir. Tuğla duvardaki örgü sistemi ve tuğla ebadları 4 ve 2 numaralı mekanlardaki gibidir. 5a duvarında kemer izleri ile birlikte taş konsol görülmektedir (Resim 19). 5b duvarı ise daha fazla tahrip olmuştur, burada kemer izleri görülememektedir. 5a ve 5b arasındaki geçiş daha sonra 170 cm. kadar kuru taş örgü ile kapatılmıştır. 5b ve 5c duvarları arasında bir pencere mevcuttur. 5c duvarı kemer üst koduna kadar korunmuş durumdadır. 5c ve 5d arasında eskiden mevcut olan, pencere açıklığı duvar örülerek kapatılmış ve arkasına farklı bir mekan eklenmiştir (Resim 21). 5c ve 5d arasındaki açıklığın üstü yarım daire kemerdir. Tuğla duvarlarda yarım daire kemer birtek bu duvarda korunmuştur. Kemerin başlangıç noktasındaki taş konsollar kemerin her iki yanındaki duvarda da mevcuttur (Resim-20). 5d duvarında sıva kalıntıları mevcuttur. Üst örtü çapraz tonoz izleri görülmektedir. Zemin kaplaması mevcut değildir. Tuğla duvarların oturduğu taş blok temeller burada da görülmektedir.

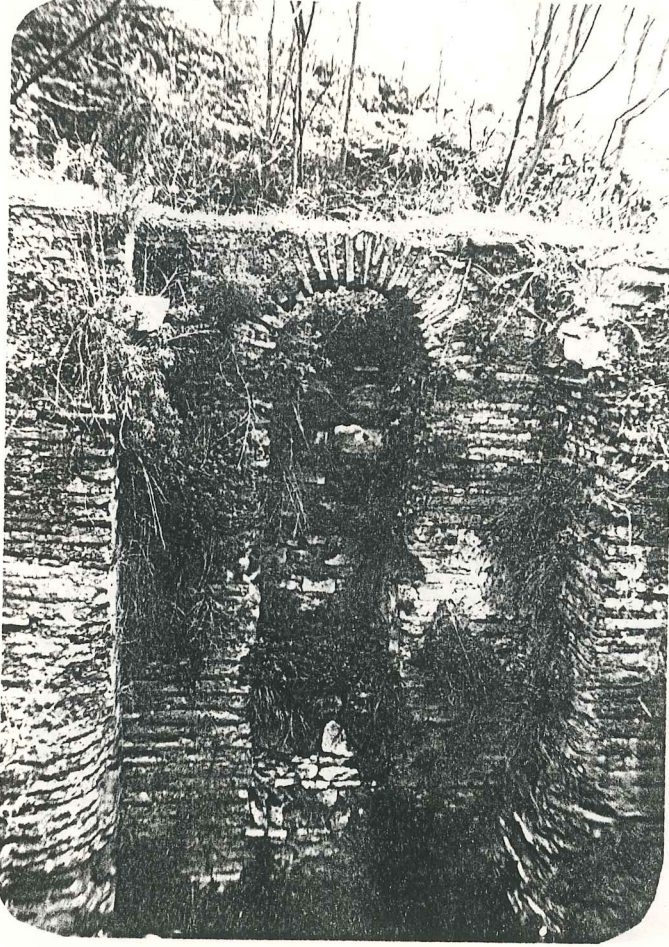
⑥ Oda : Dikdörtgen biçimli bu oda 5 ve 7 nolu odalara açılmaktadır. Yapının kuzeyinde yer alan bu odanın kuzeye açılan iki adet penceresi mevcuttur. Duvarlar 4 ve 5 numaralı odaların karakterinde olup daha fazla tahrip olmuştur. 6a ve 6b arasındaki 5 nolu mekana geçiş kuru taş örgü duvar ile kapatılmıştır. Bu odanın bir kısmı bu taş örgü duvara kadar toprakla doludur (Resim 22). 6b duvarında büyük

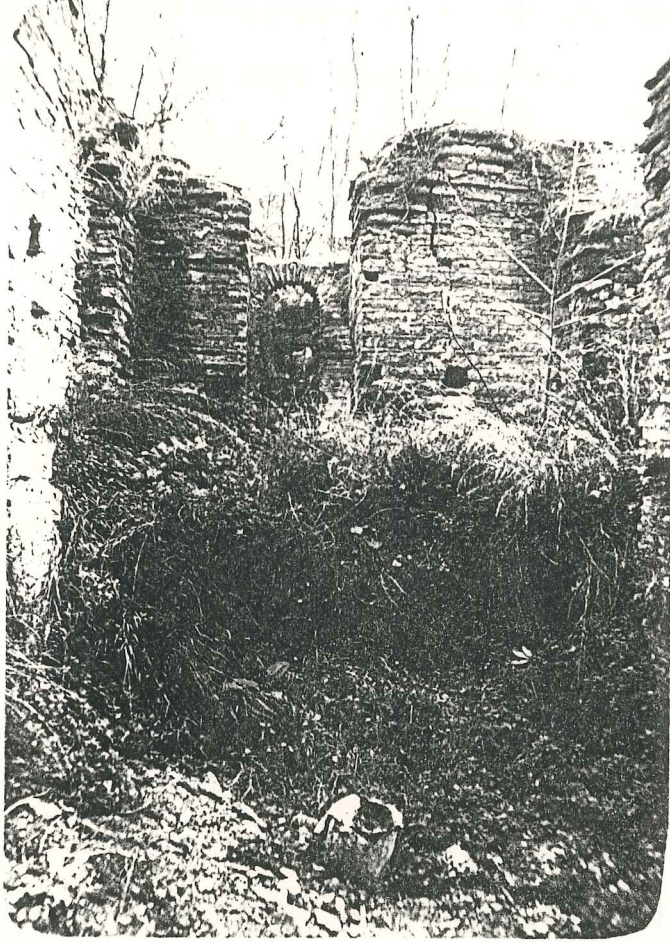
Resim 19- 5 numaralı odanın 5a duvarından görünüş.

Resim 20- 5 numaralı odanın 5d duvarından görünüş. 5a ve 5d duvarları arasındaki geçişin kemer izleri de görülmektedir.

Resim 21- 5 numaralı odanın 5c ve 5d duvarlarından görünüş. Bu duvarlar arasındaki pencere boşluğu duvar örülerek kapatılmış ve arkasına 9 numaralı su deposu eklenmiştir. Üzerinin yarım daire kemerli ve yanlardaki taş konsollar görülmektedir.

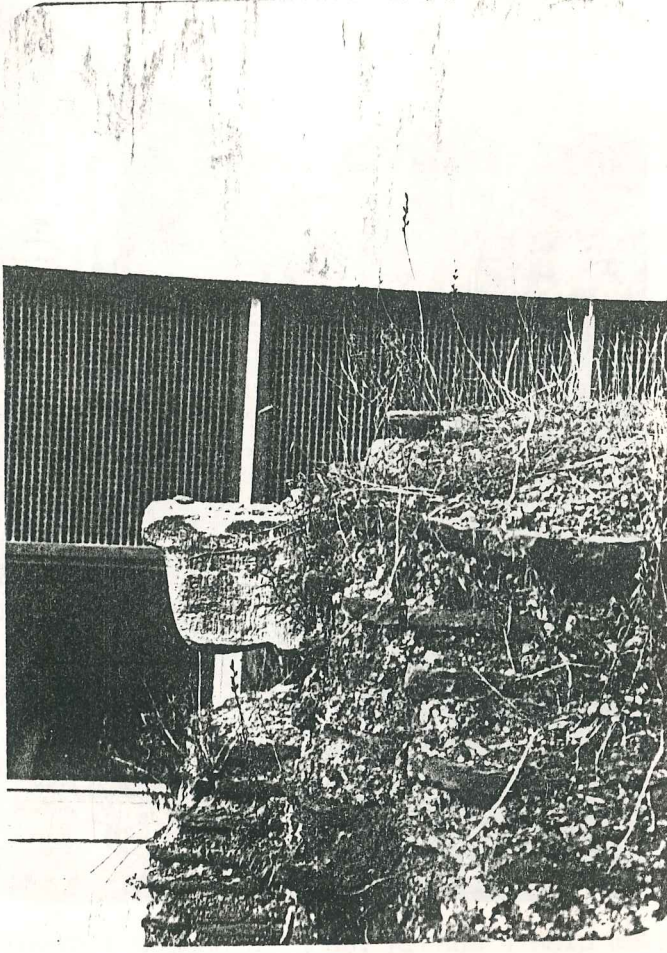

Resim 22- 6 numaralı odadan görünüş. Arkada 5 numaralı oda görülmektedir. 6b duvarında çatlak vardır ve odanın yarısında toprak dolgu mevcuttur.

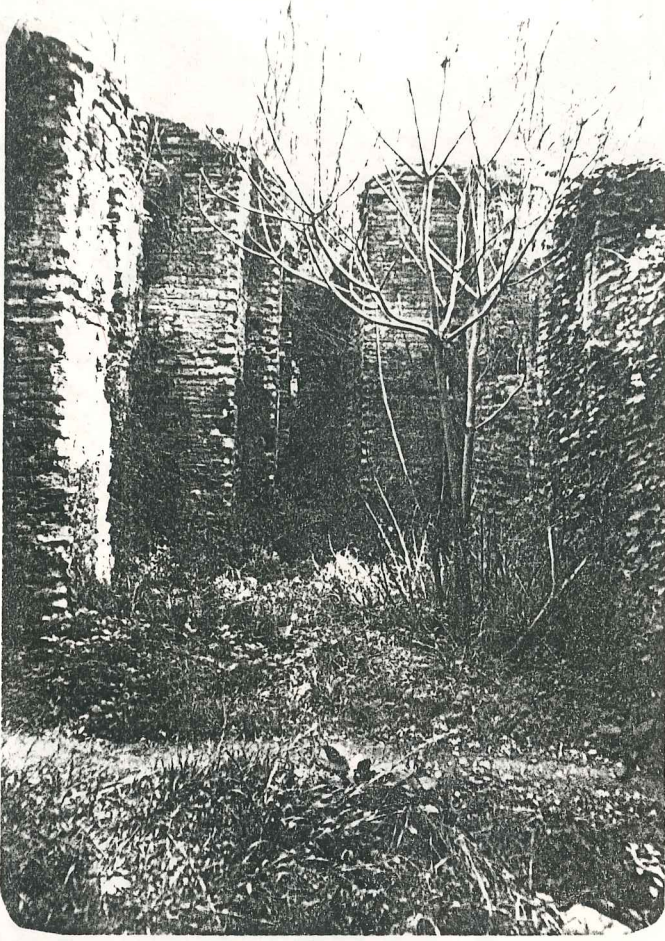
büyük bir çatlak vardır. 6c duvarında taş konsol mevcuttur (Resim 23). Bu taş konsolun hizasından 6c ve 6e arasında kemer izleri başlamaktadır. 6b ve 6d duvarları arasındaki geçiş yine kuru taş örgü duvar ile kapatılmıştır. Zemin kaplaması mevcut değildir.

⑦ Oda : Dikdörtgen biçimli bu oda yapının en büyük odası olan 8 numaralı mekana açılmaktadır. 6 nolu odanın benzeridir ve aynı duvar karakterindedir. 7a ve 7b duvarları diğer duvarlara göre daha az tahrip olmuştur. Bu duvarlar arasındaki geçişin üstünün yarım daire kemerle geçildiği izlerden görülmektedir (Resim 24). 7 d duvarının dibinde bir kuyu bulunmaktadır. Zemin malzemesi görülememektedir.

⑧ Oda : Yapıdaki en büyük odadır. Bu oda güney-doğu yönünde önce 2 numaralı portiğe daha sonra 3 numaralı avluya açılmaktadır (Resim-25). Yapının en önemli odası burasıdır. Duvarlar tuğla örgüdür ve her tarafı aynı karakterde olup taş blok temellere oturmaktadır. Bu taş blok temellerin üzeri ortalama 220 cm. yüksekliğinde tuğla örgü duvardır, bu duvarın üzerinde yüksekliği 48 ile 50 cm arasında değişen taş hatıl bulunmaktadır. Taş hatıl bu mekanın duvarlarında çepeçevre dönmektedir. 8a numaralı duvar bu karakterdedir. Ve taş hatılın bittiği noktadan yarım daire kemer izleri başlamaktadır (Resim 27. 8b numaralı duvarda ise tahribat daha fazladır, duvar taş hatılın bulunduğu seviyeye kadar mevcuttur ve taş hatıl yoktur. 8c duvarıda 8b duvarı ile aynı durumdadır. Fakat yeni yapılan ek müze binası bu duvarın üzerine konsol taşıdığından dolayı bu kısım fazlası ile tahrip olmuştur (Resim 26). 8d duvarıda 8c duvarı gibi ek müze binasının

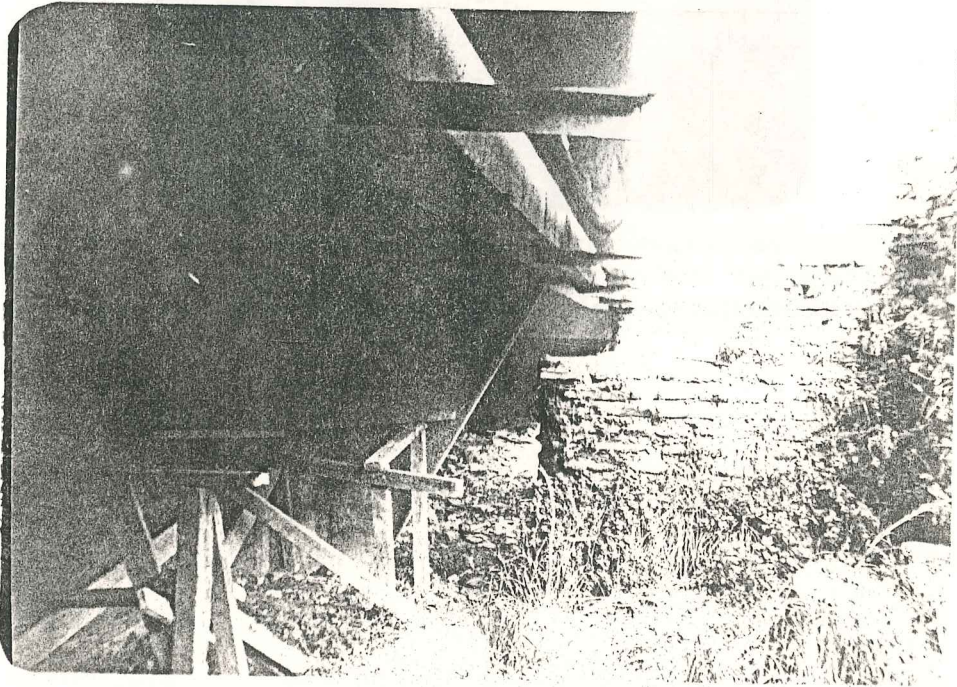
Resim 23- 6 numaralı odanın 6 c duvarındaki taş konsolun görünüşü. Taş konsol duvara kemerin başlangıç hizasından oturmaktadır.

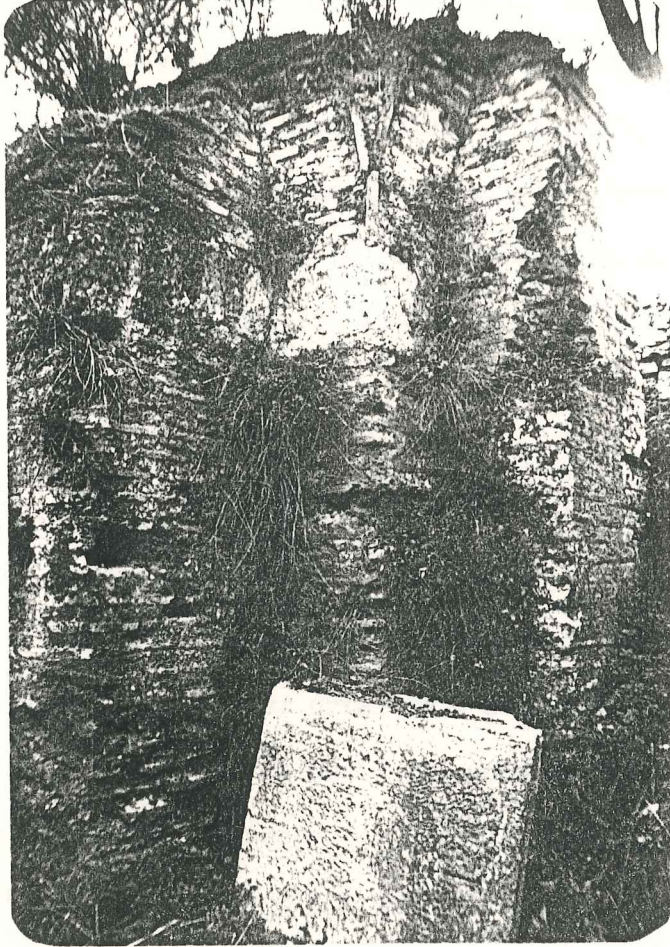
Resim 24- 7 numaralı odadan görünüş. Arkada 4 nolu mekana geçiş görülmektedir.

Resim 25- 8 numaralı odanın genel görünüşü.

Resim 26- 8c ve 8d duvarlarının konumu. Ek müze binası bu duvarların üzerine konsol çıkmıştır.

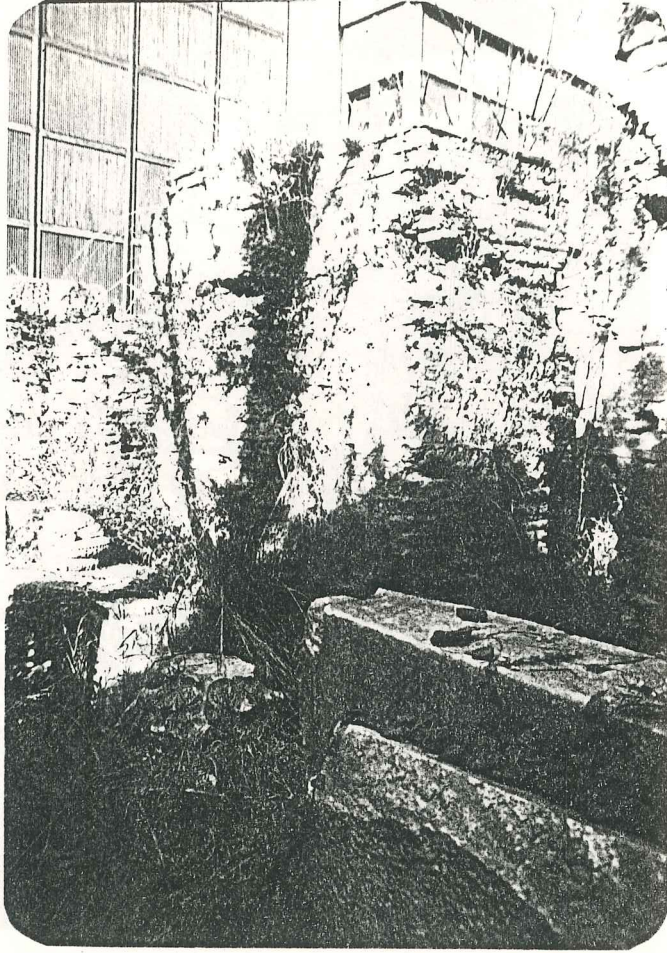

Resim 27- 8 numaralı odanın 8a duvarının görünüşü. Taş blok temeller üzerine örülen tuğla duvar ve üzerindeki taş hatıl ile bunun üzerinden başlıyan kemer izleri görülmektedir.

konsolunun altında kalmaktadır. 8e duvarı ise daha az tahrip olmuştur. Tuğla duvar üzerindeki taş hatıl burada da görülmektedir (Resim-28). 8f duvarı ise en az tahrip görmüş duvardır. Taş blok temel üzerinden yaklaşık 220 cm. yüksekliğinde tuğla duvar ve bunun üzerinde yine tuğla duvar ve yarım daire kemer izleri görülmektedir. 8a ve 8f duvarları arası portiğe açılan geçişin üzerindeki kemer izleri görülmektedir. Zemin malzemesi bir tek bu mekanda görülmektedir (Resim 29). 8d ve 8e arasındaki geçişin zemininde döşeme kaplaması görülmektedir.

⑨ Su Deposu : 5 numaralı odanın duvarına bitişik olan bu hacim su deposu olarak yapılmıştır. 5c ve 5d duvarları arasındaki sonradan kapatıldığı için 9 numaralı su deposunun yapıya sonradan eklenmiş olduğu düşünülebilir. İç kısımlar ortalama 5 cm. kalınlığında sıvalıdır. Zemin kodu 5 numaralı odanın zemin kodundan yaklaşık 130 cm. yukarıdadır. 9a duvarında zeminden 3 m. yüksekliğinde bir delik mevcuttur (Resim 30). 9b duvarının üst kısmı tuğla örgü olarak görülmektedir (Resim 31). Buradaki tuğla örgü sistem olarak diğer kısımlardan farklıdır ve üst örtünün izleri görülmektedir.

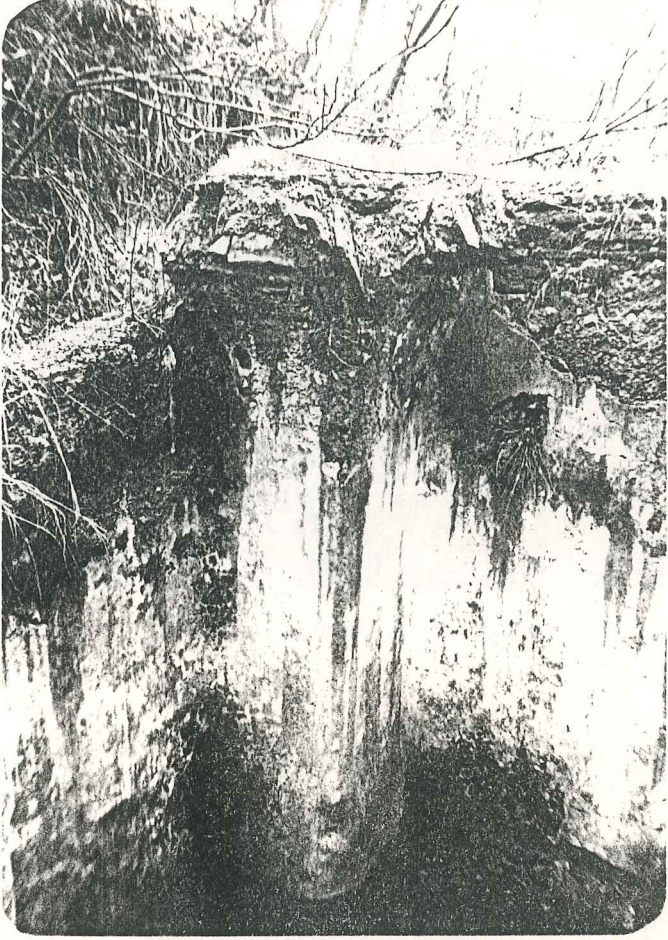
⑩ Oda : Dikdörtgen biçimindeki ve 9 numaralı su deposunun arkasındaki bu mekan kısmen toprak dolgu içindedir. Duvarlarının farklı malzemede yapılmış olması bu mekanın sonradan aypıldığını düşündürmektedir. Düzensiz taş örgüden oluşan 10a duvarı aynı zamanda 9 numaralı su deposunun dış duvarıdır. 10b duvarıda aynı karakterde olup düzensiz taş örgü duvardır (Resim 33). 10c duvarı ise yapının

Resim 28- 8 numaralı odanın 8e duvarının görünüşü. Tuğla duvar ve bunun üzerindeki taş hatıl görülmektedir.

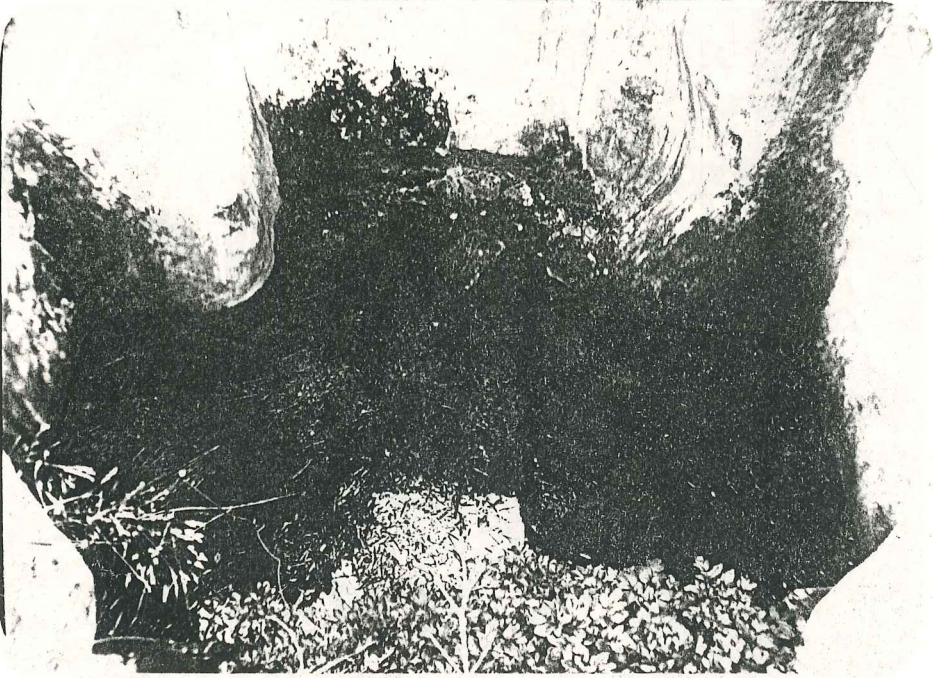
Resim 29- 8 numaralı odanın 8e ve 8d arasında yer alan zemin kaplama malzemesi kısmen görülmektedir.

Resim 30- 9 numaralı su deposunun 9a ve 9b duvarının görünüşü.

Resim 31- 9 numaralı su deposunun 9b duvarından görünüş.

Resim 32- 9 numaralı su deposunun içten görünüşü.

Resim 33- 10 numaralı odanın görünüşü. Tam karşıda 10b duvarı bulunmaktadır.

Resim 34- 10 numaralı odanın 10c duvarındaki kemerden görünüş.

diğer kısımlarındaki 5 sıra taş + 5 sıra tuğla duvar karakterindedir. Ayrıca bu duvarda üst kısmı çökmüş ve toprak altında kısmen gömülü kalmış kemerli bir geçiş mevcuttur (Resim 34). Üst örtü izleri hiç görülmemekle birlikte bu mekanın tonozla örtülü olduğu düşünülebilir. Zeminde toprak dolgu olduğundan dolayı görülememektedir.

⑪ Oda : 3 numaralı avluya açılan dikdörtgen biçimli bu mekan kısmen toprak altında kalmıştır. 11a duvarı tuğla örgü duvardır ve yapının kuzey kısmında yer alan tuğla duvar örgüsünden farklıdır (Resim 35). Aynı tuğla kullanılmakla beraber derz araları daha az yapılmıştır. Bu duvardaki kareye yakın tuğla boyutları; $30 \times 30 \times 4^5$, $33 \times 31 \times 4^5$; $32 \times 30 \times 4^5$ diğerleri; $32 \times 20 \times 4^5$, $33 \times 16 \times 4^5$ dur. Derz araları düşeyde; $2, 2^5$, $3, 3^5$ yatayda; 1, $1^5, 2$ arasında değişmektedir. Bu duvarda kiremit yağmur oluğuda bulunmaktadır (Resim 36). 11b ayağı blok taş örgüdür ve yarıyıkık durumdadır. 11c tuğla örgü duvardır bu duvarda 11a duvarının karakterindedir. Bu duvar avluya bakan blok taş örgü ayağa bitişik olarak yapılmıştır. 11a, 11b ve 11c duvarlarında tonoz örtünün izleri görülmektedir. Zemin toprak dolgu olduğundan görülememektedir.

⑫ Oda : Bu odada 11 numaralı oda gibi avluya açılmaktadır. Duvarlarındaki farklı malzemeler ve farklı tuğla duvar örgüsü bu kısmın sonradan eklendiğini düşündürmektedir (Resim 37). Aynı zamanda 9 numaralı su deposunun dış duvarını oluşturan 12a duvarı düzensiz taş örgü duvardan oluşmaktadır (Resim 38). 12b duvarı ise tuğla duvardır.

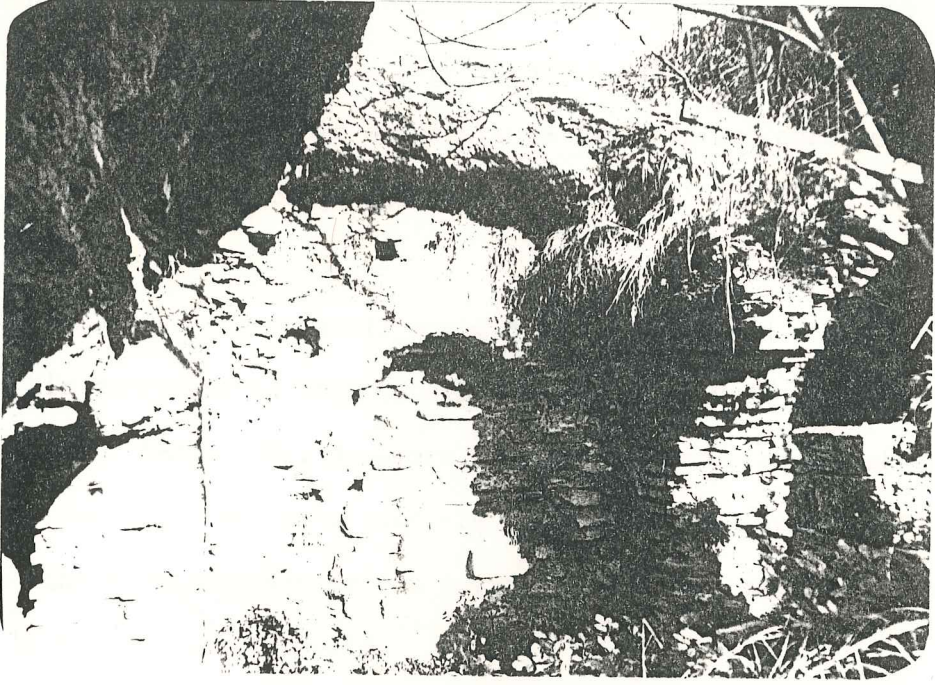
Resim 35- 11 numaralı odanın 11a duvarından görünüş. Üst örtü tonozun izleri görülmektedir. Buradaki tuğla duvar örgü sistemi farklılık göstermektedir.

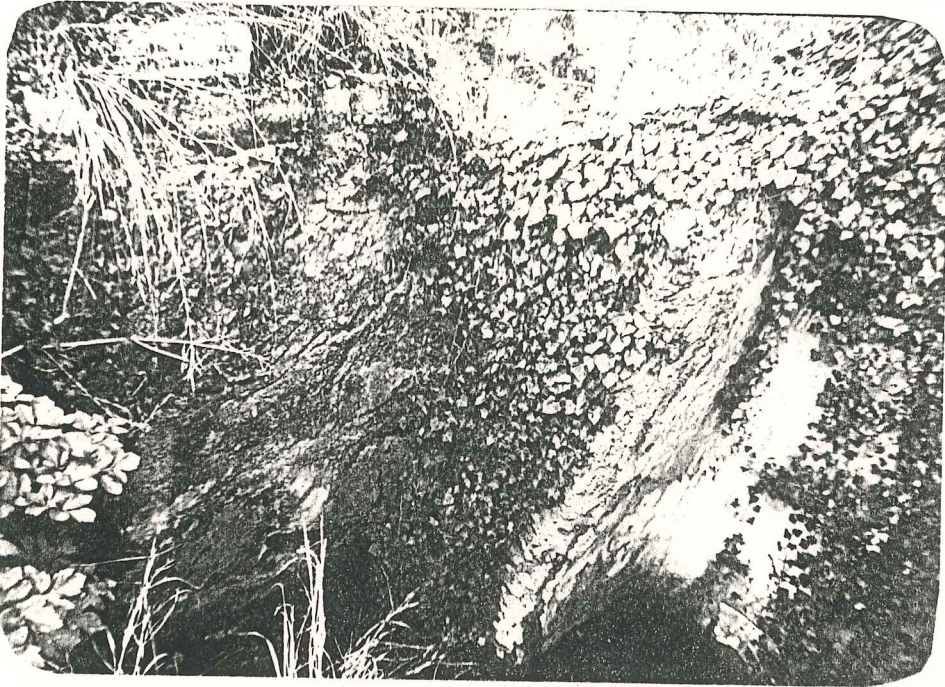
Resim 36- 11a duvarında yer alan kiremit oluk.

Resim 37- 12 numaralı odanın görünüşü. Üst örtü tonozun izleri görülmektedir. Tuğla örgü sistemi farklılık göstermektedir.

Resim 38- 12 numaralı odanın 12a duvarından görünüş.

Resim 39- 13 numaralı su deposunun içten görünüşü.

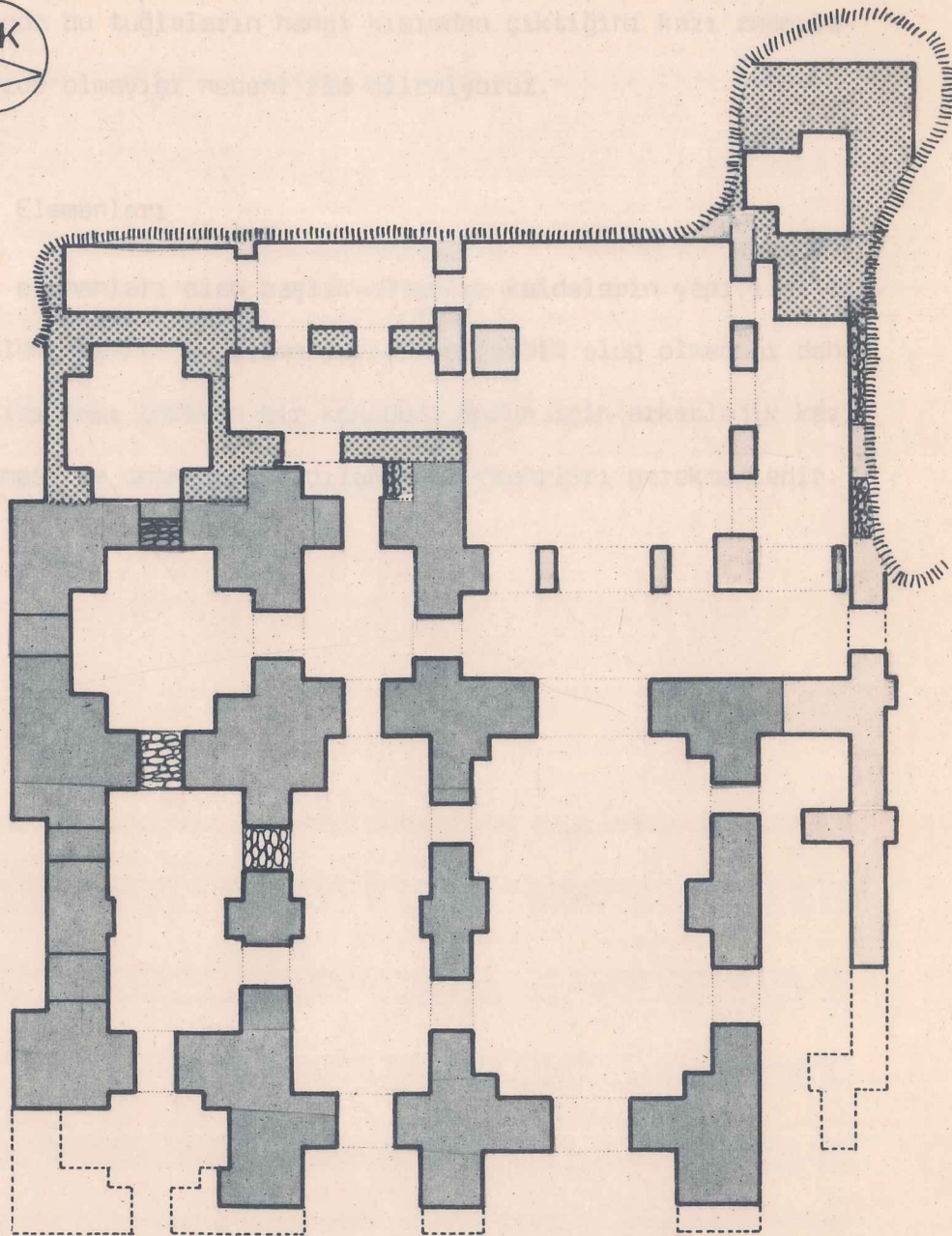
Bu duvar 4e mekanına bitişik olarak yapılmıştır ve bu mekandaki duvar örgü karakterinden farklı bir örgüsü vardır. 12c duvarı da 12b duvar karakterindedir. 12b ve 12c duvarlarında tonoz izleri görülmektedir. Zeminde taş ve toprak dolgu mevcuttur.

⑬ Su Deposu : 1 numaralı revağın güney-doğusunda yer ala ve düzensiz bir şemaya sahip olan bu deponun yapıya sonradan eklendiği düşünülebilir (Resim 39). 9 numaralı su deposundan plan olarak ayrılmakla beraber iç kısmı aynı teknikle sıvalıdır. 13a duvarındaki delikten bu depoya su gelmekte ve 13b duvarından su verilmektedir. Üst örtünün izleri görülememektedir.

⑭ Oda : Bu mekan 8 numaralı mekana açılan dar uzun bir odadır ve bir duvarı 8a duvarına bitişik olarak yapılmıştır. 14a ve 14b duvarları 5 sıra taş + 5 sıra tuğladan yapılmıştır. 14a duvarının üzerinde taş hatıllar bulunmaktadır. Taş hatıllar duvar kalınlığında olup ve ortalama 40 cm. yüksekliğindedir. Üst örtünün izleri görülememektedir. Zeminde toprak dolgu olduğundan döşemesi görülememektedir.

FONKSİYONU TANIMLANAMIYAN BİZANS YAPISI

Ölçek :1/200

DEVİR ANALİZİ

- 1-İLK YAPIYA AİT DUVARLAR
- 2-1.EKLENTİ
- 3-2.EKLENTİ

0 1 2 3 4 5 10 M

.Tuğlalar

Bu yapının 3 numaralı avlusunda yığılı bir şekilde duran tuğlaların marka detayları çizilerek incelenmiştir. fakat arkeolojik kazı sırasında bu tuğlaların hangi kısımdan çıktığını kazı raporlarının elimizde olmayışı nedeni ile bilemiyoruz.

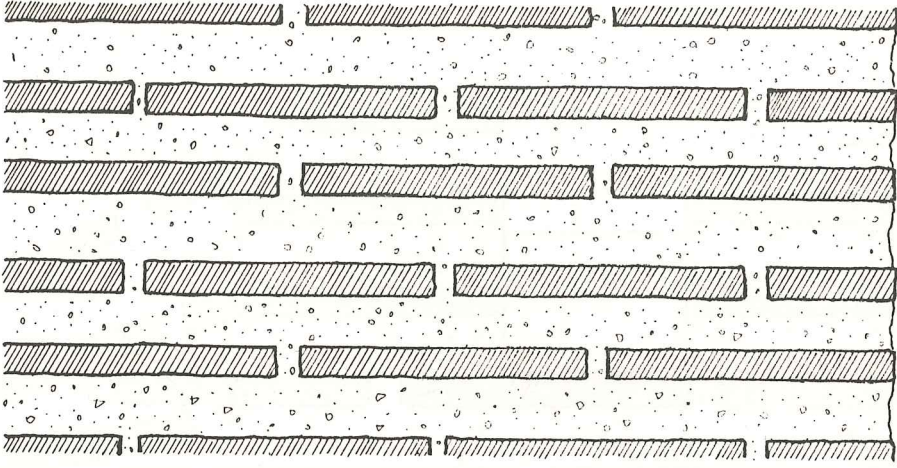
. Yapı Elemanları

Yapı elemanları olan başlık sütun ve kaidelerin yapı ile ilişkileri çözülememiştir. Bu elemanların yapıya ait olup olmadığı daha derin araştırılması gereken bir konudur. Bunun için arkeolojik kazıların yapılması ve daha önce yapılan kazı raporları gerekmektedir.

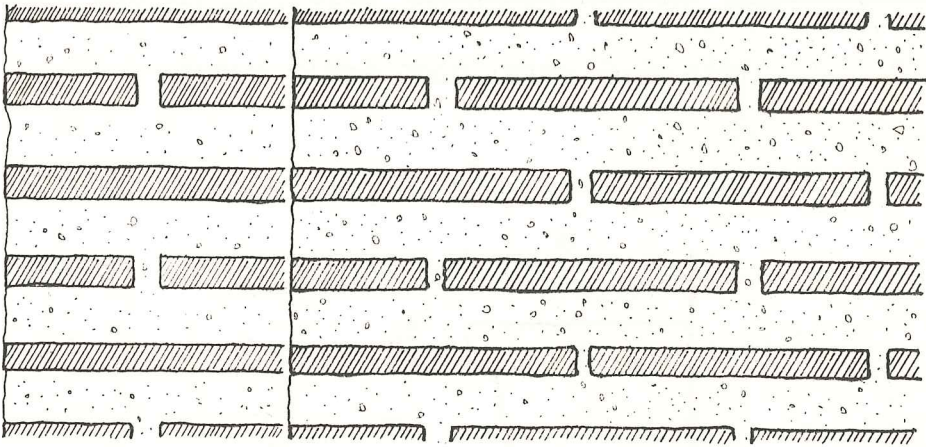
1 NUMARALI TUĞLA DUVARDAN SİSTEM GÖRÜNÜŞLERİ

ÖLÇEK

1/10

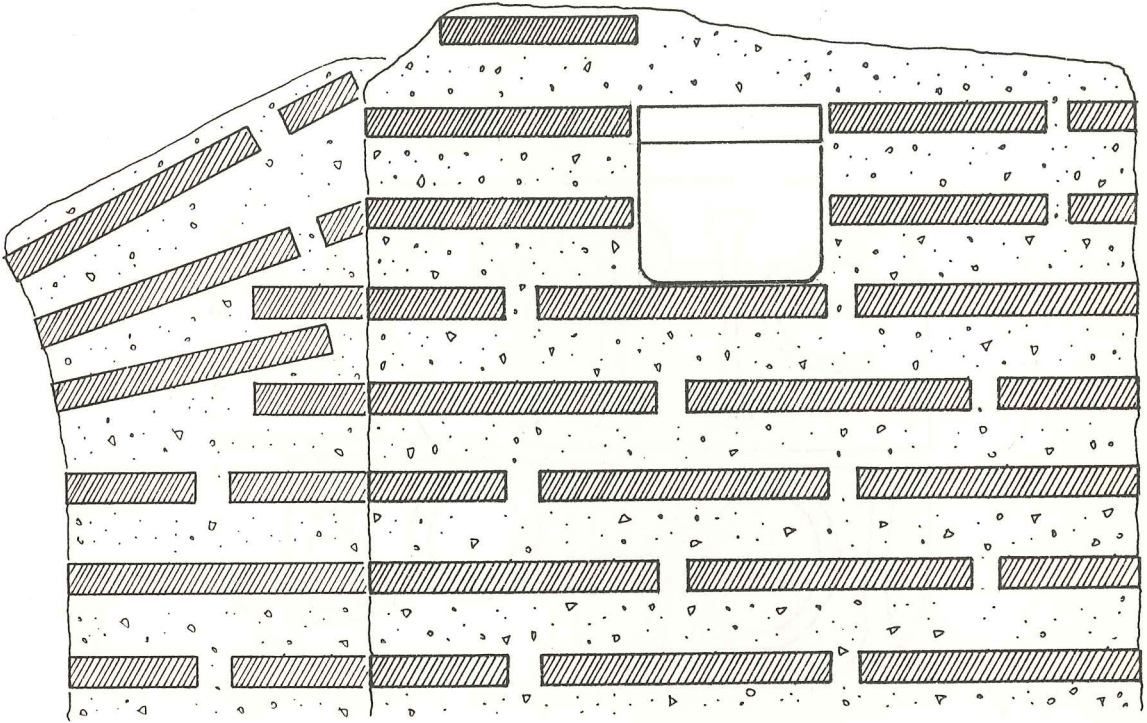

TUĞLA DUVAR ÖRGÜ DETAYI

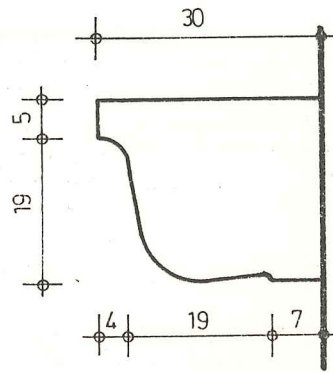

TUĞLA DUVAR ÖRGÜ DETAYI.

1 NUMARALI TUĞLA DUVARDAN SİSTEM DETAYI

ÖLÇEK
1/10

TUĞLA DUVAR ÖRGÜ DETAYI ölçek: 1/10

TAŞ KONSOL DETAYI ölçek: 1/10

TUĞLA MARKA DETAYI

ÖLÇEK
1/1TUĞLA EBADI D=5⁵ cm , B=?, L=?

Yazılışı : KYPTE BOHΘI

Okunuşu : Kirie Boeti

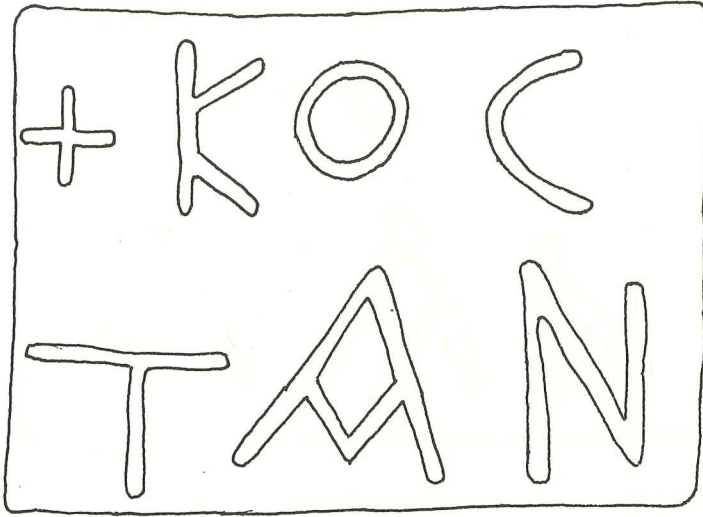
Anlamı : Tanrı bize yardım etsin

Danışman : W. Müller

TUĞLA MARKA DETAYI

ÖLÇEK

1/1

TUĞLA EBADI D:5cm, B: 36cm, L: 37cm

Bu tuğla markasının aynısı Ayasofya'da bulunmuştur.

Kaynak: Alfons Maria Schneider

Oriens Christianus, "Ziegelstempel aus Konstantinopel", s. 267

64/d = + KOC

TAN

Justinian Sophienkirche.

TUĞLA MARKA DETAYI

ÖLÇEK

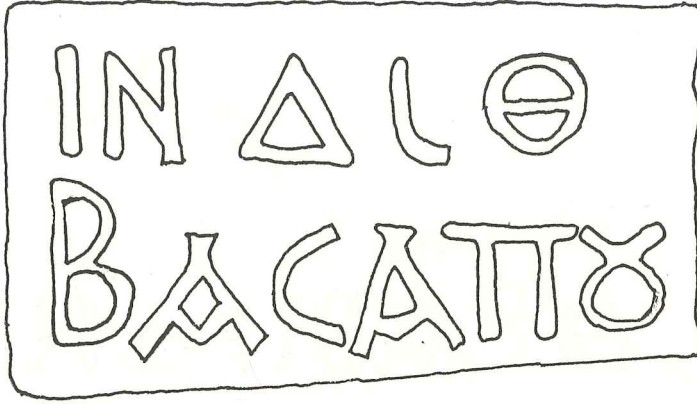
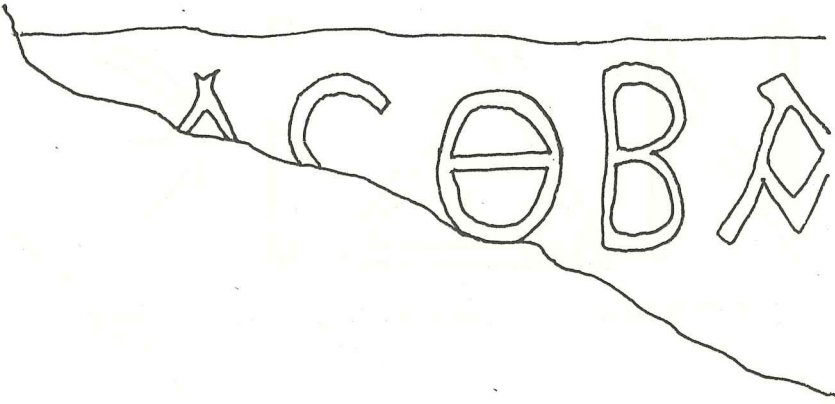
1/1

TUĞLA EBADI D=4⁵cm, B=? , L=?TUĞLA EBADI D=3²cm, B=? , L=?

TUĞLA MARKA DETAYI

ÖLÇEK

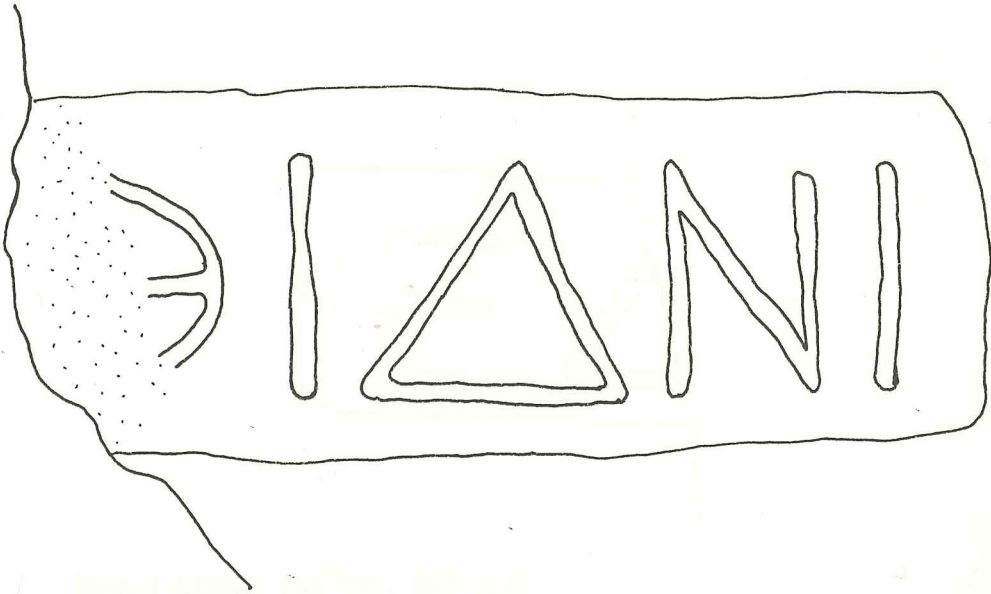
1/1

TUĞLA EBADI $D=4.5\text{cm}$, $B=37.5\text{cm}$, $L=?$ TUĞLA EBADI $D=4.5\text{cm}$, $B=?$, $L=?$

TUĞLA MARKA DETAYI

ÖLÇEK
1/1

TUĞLA EBADI D= 5cm , B=37.5cm, L=?

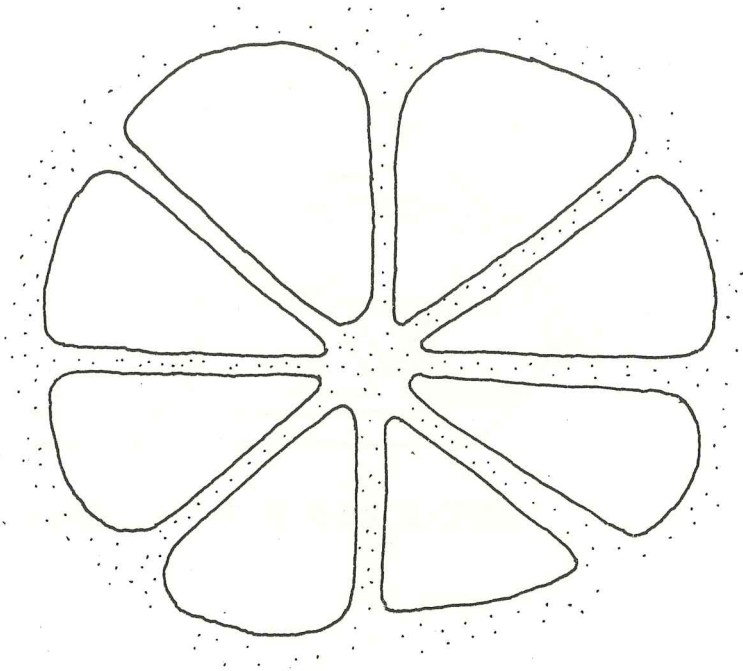

TUĞLA EBADI D=4.5cm , B=? , L=?

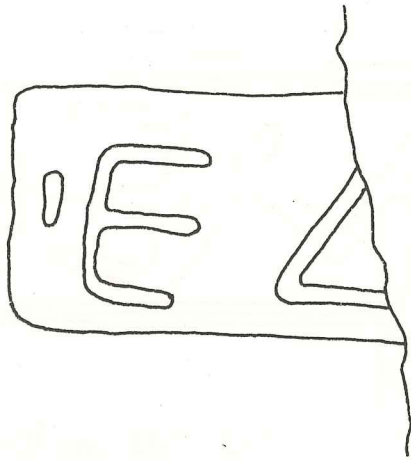
TUĞLA MARKA DETAYI

ÖLÇEK

1/1

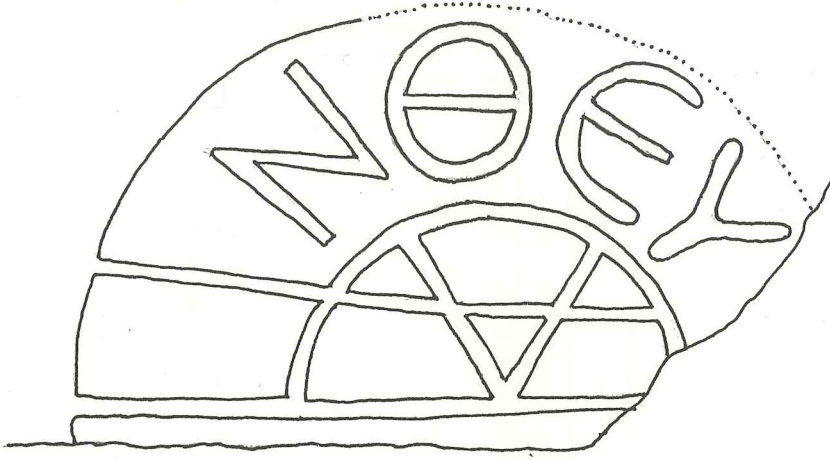

TUĞLA EBADI D=4cm, B=? , L=?

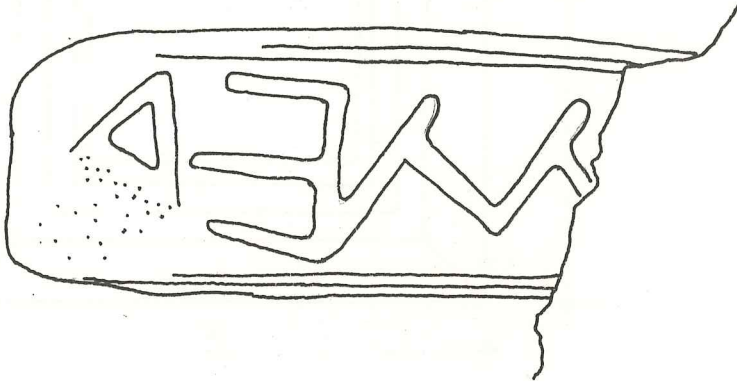

TUĞLA EBADI D=4.5cm, B=? , L=?

TUĞLA MARKA DETAYI

ÖLÇEK
1/1

TUĞLA EBADI D=4.5 cm., B=38 cm., L=37 cm.

TUĞLA EBADI D=3.2 cm., B=?, L=?

BAŞLIK MARKA DETAYI

ÖLÇEK

1/1

1 NOLU BAŞLIĞIN ÖN YÜZÜNDEKİ MARKA DETAYI

Yazılışı : ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΤΡΙΚΟΥ

Okunuşu : Mikail Patrikiû

Anlamı : Mikail = İsim , Patrikiû = Bizans devlet idaresinde bir görev.

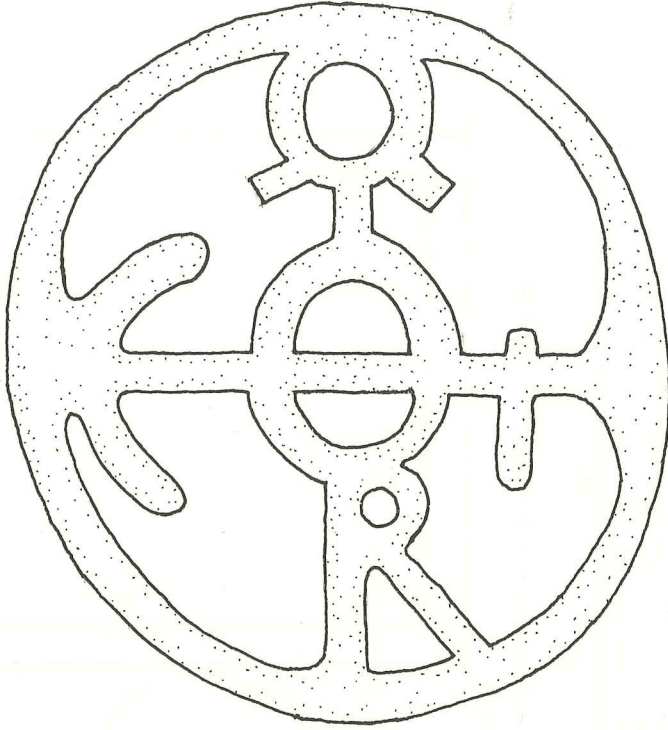
Bu markanın bulunduğu başlık yaklaşık 7.yy sonlarına aittir.

Danışman : W. Müller

BAŞLIK MARKA DETAYI

ÖLÇEK

1/1

1 NOLU BAŞLIĞIN ARKA YÜZÜNDEKİ MARKA DETAYI

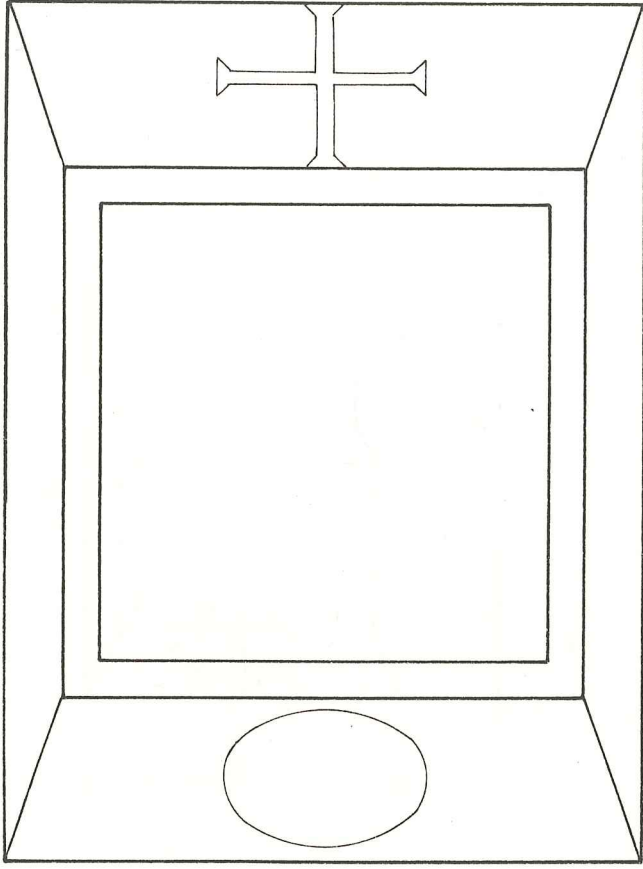
Yazılışı : KYPIE BOHØI

Okunuşu : Kirie Boeti

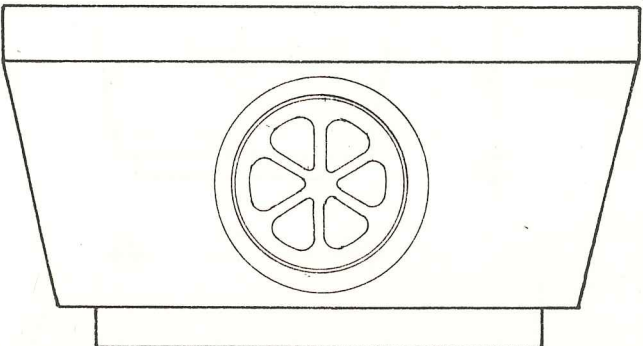
Anlamı : Tanrı bize yardım etsin.

Danışman : W. Müller

BAŞLIK DETAYI

ÖLÇEK
1/10

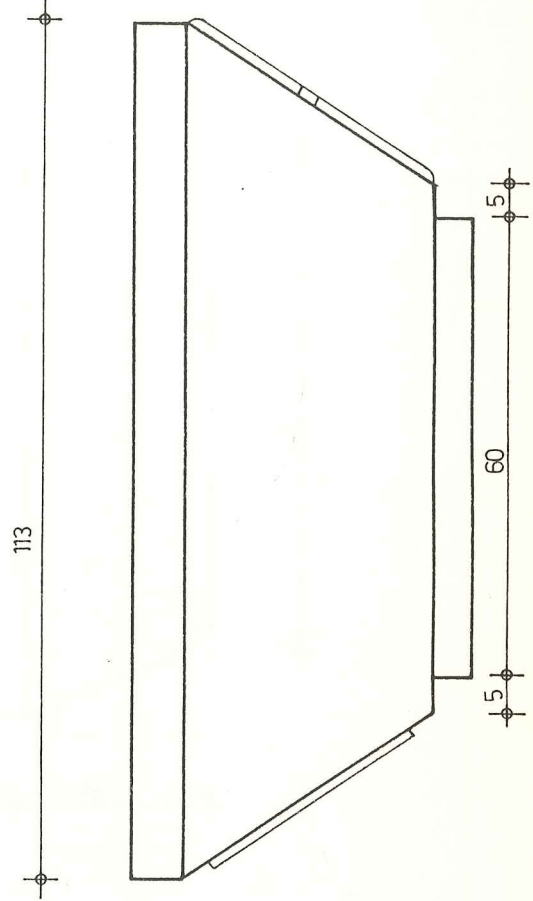
85

60

5

5

113

7

33

5

60

5

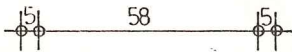
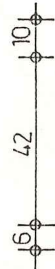
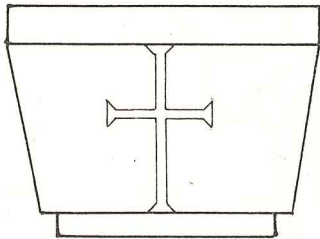
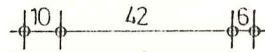
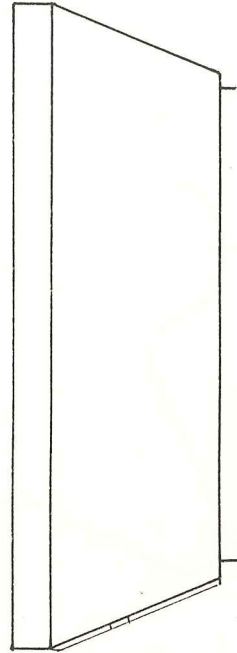
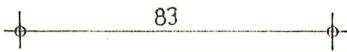
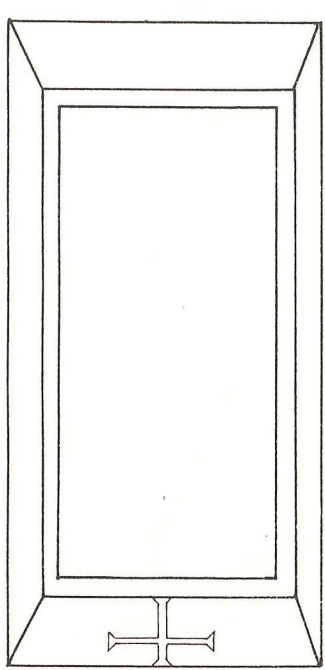
5

7

33

5

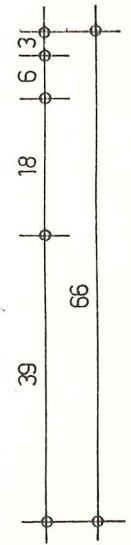
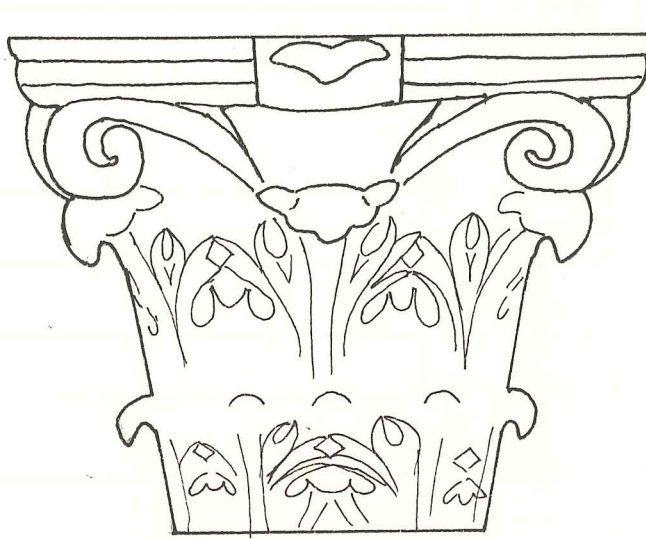
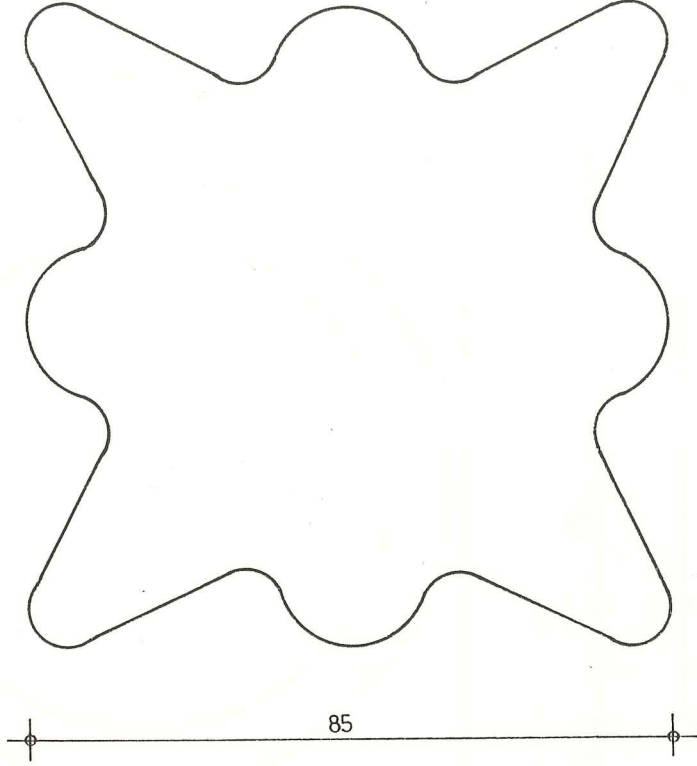
BAŞLIK DETAYI

ÖLÇEK
1/20

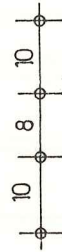
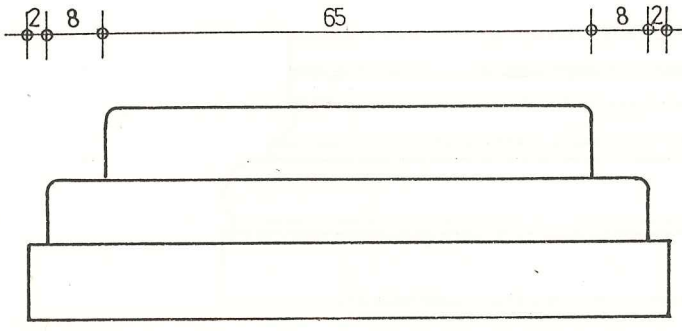
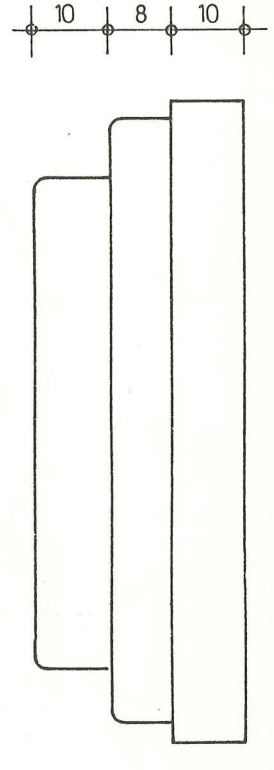
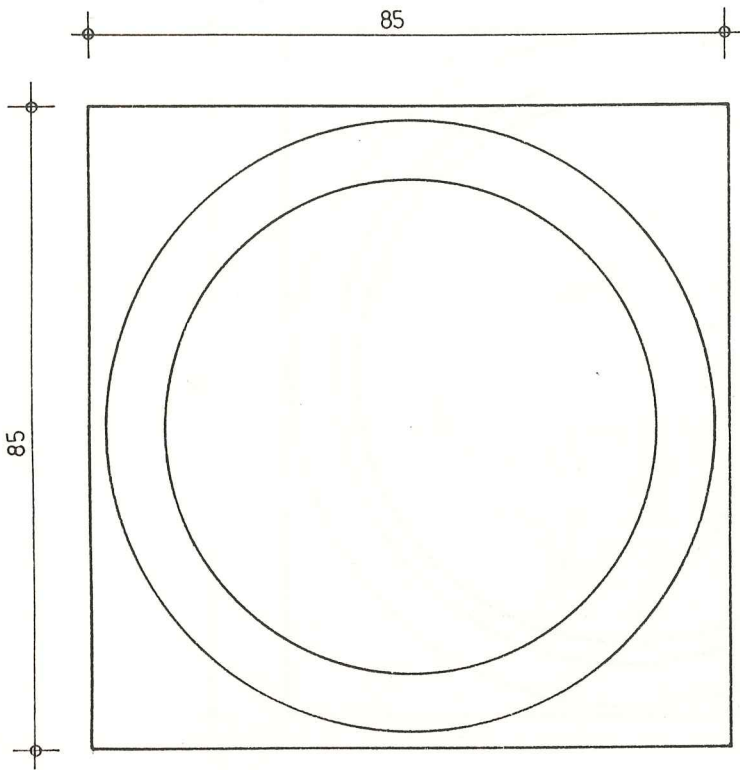
KOMPOZİT BAŞLIK DETAYI

ÖLÇEK

1 / 10

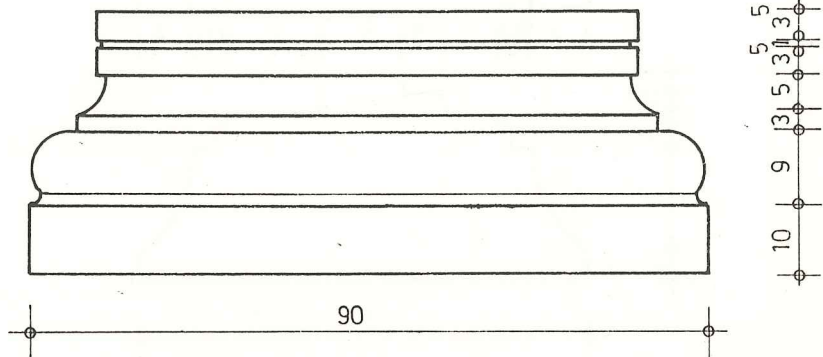
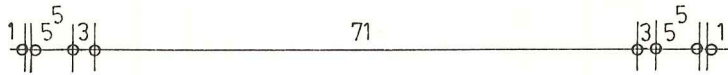
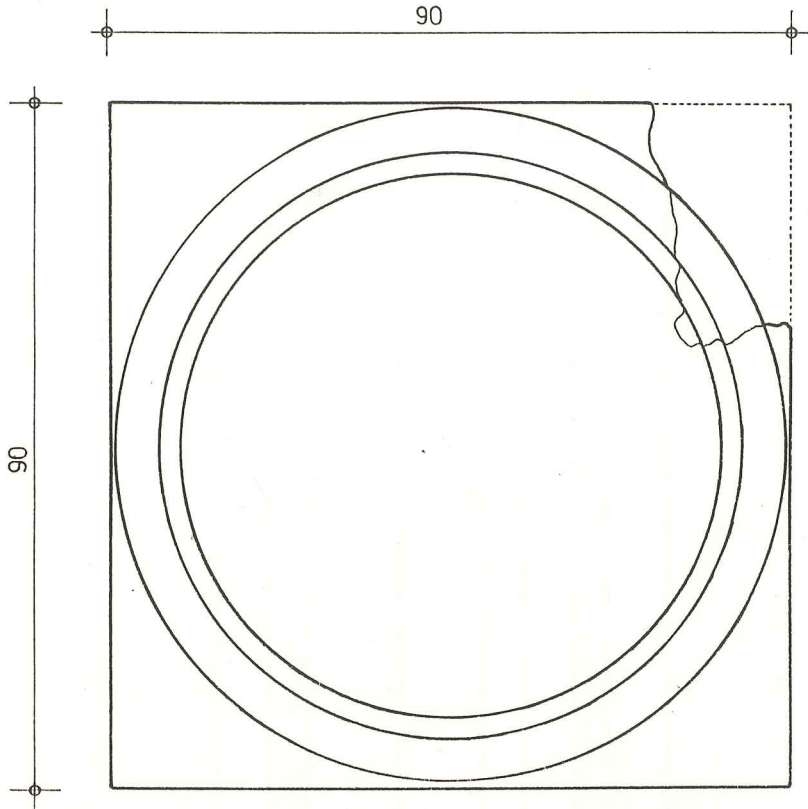
KAİDE DETAYI

ÖLÇEK
1 / 10

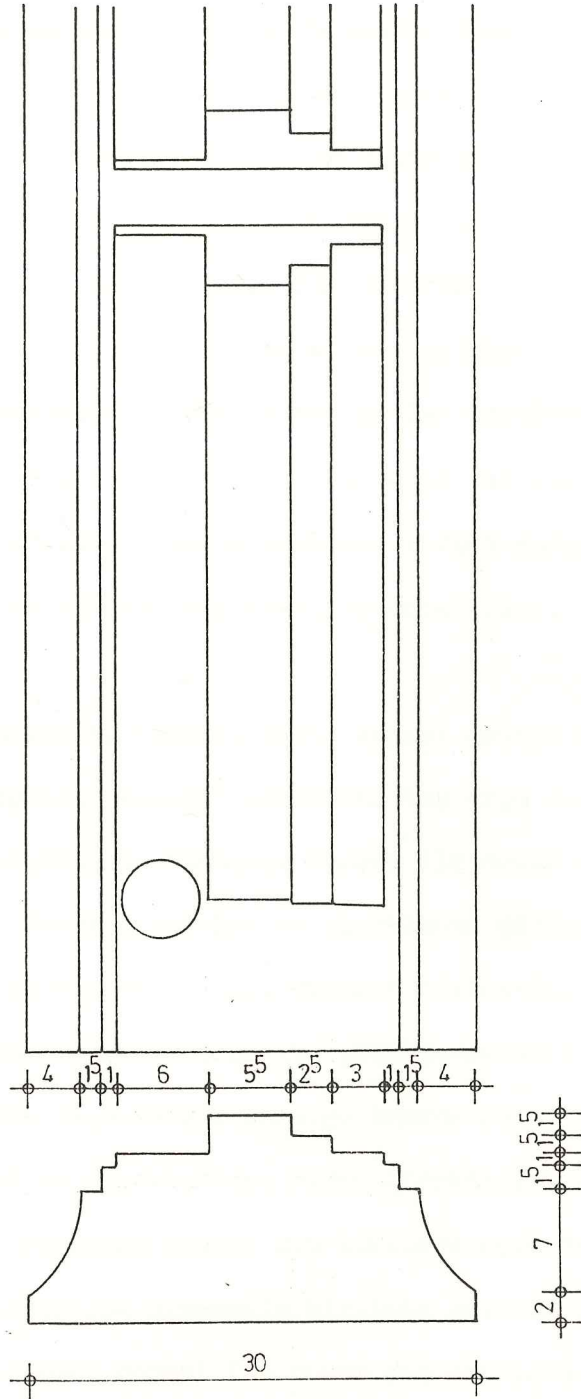
KAİDE DETAYI

ÖLÇEK

1 / 10

PENCERE SÖVE DETAYI

ÖLÇEK
1/5

2.2. Tahrip Analizleri

2.2.1. Strüktürel Tahribat Analizi

①Portik : Bu mahalde en fazla 1a duvarı tahrip olmuştur.

Buna nedenlerden biri dış yüzeyindeki toprak kaymasıdır. Kuru taş örgü ile doldurulan duvar boşlukları bu toprak kaymasının etkisi ile kısmen yıkılmış durumdadır. Ayrıca zemin sularıda duvarda rutubetlenme ve çiçeklenmeye neden olmuştur. Diğer bir etkende, üst örtünün olmayışı nedeni ile duvar dış etkilere açık hale gelmiştir. 1b duvarı blok taş örgüden oluşmaktadır. Bünyesinde çatlak görülmemekle birlikte, üst örtünün yıkılmış olması nedeni ile duvar dış etkilere açık hale gelmiştir. Avluya açılan 1c ve 1d ayakları yaraya kadar mevcuttur. Üst örtü mevcut olmadığından dış etkilere açıktırlar.

②Portik : 2a duvarındaki kemerli giriş kapısı mevcut bulunmaktadır. Tuğla örgüden yapılmış kemerin üstündeki taş örgü duvarın üstü yıkık durumdadır. Üst örtünün olmayışı nedeni ile duvar dış etkilere açık hale gelmiştir. Duvarda rutubet ve çiçeklenme görülmektedir. 2a duvarına bitişik 2b duvarı farklı iki duvarın birleştiği bir duvardır. Her iki duvarında bünyesinde çatlak görülmemektedir. Bu duvarın arka tarafında yani 14 numaralı mahalde toprak dolgu mevcuttur. Bu dolgu duvarda rutubet ve çiçeklenmeye neden olmaktadır. Aynı zamanda üst örtünün yıkılmış olmasıda duvarı dış etkilere açık hale getirmiştir. 2c duvarında bir çatlak olmamakla birlikte aşınmış bir duvardır. Üst örtünün yıkık olması nedeni ile duvar dış etkilere açık hale

gelmiştir. Bu duvarda toprak dolgu olmadığından daha az rutubetlenme görülmektedir. 2d ayağı 2e ayağının benzeridir. 2e ayağı tamamen korunduğu halde 2d ayağının gövdesi yarısından kırık durumdadır. Yekpare taş olduğundan yapıda en iyi korunmuş kısımdır. 2f ayağı blok taş örgü olup tuğladan oluşan üst örtüsü yıkık durumdadır. Ayakta herhangi bir çatlak yoktur. Yalnız üst kısmının yıkılmış olması nedeni ile dış etkilere açık hale gelmiştir.

③ Avlu : farklı devir eklentilerinin görüldüğü 3a duvarı kemer başlangıç hizasına kadar mevcuttur. Bu duvarda en çok 12c duvarına birleşen kısım tahrip olmuştur. Duvarda herhangi bir çatlak olmamakla birlikte duvar yüzeyindeki tahribat fazladır. Üst örtünün olmayışı nedeni ile duvar dış etkilere açık hale gelmiştir. Yapının en fazla tahrip görmüş duvarlarından biri olan 3c duvarı da yarıyıkık durumdadır ve toprak kaymasının altında kalmıştır. Bu nedenle zemin sularında duvara direk etkiyerek rutubetlenme ve çiçeklenme oluşturmaktadır.

④ Oda : Yapıda duvarları daha az tahrip görmüş odalardan biridir. Duvarlar kemer başlangıç hizasına kadar mevcut olup, hemen hemen hepsi aynı konumdadır. Üst örtü tamamen yıkık olduğundan duvarlar dış etkilere açık durumdadır. Yapının sonradan eklenen 4e kısmında tahribat daha fazladır.

⑤ Oda : Bu oda da 4 numaralı oda gibi daha az tahrip görmüştür. Bu odanın 5c ve 5d duvarları 5a ve 5b duvarlarına göre daha iyi korunmuş durumdadır. Hatta 5c ve 5d arasındaki kemerde yıkılmayan iki kemerden biridir. 5d duvarında çok az sıva kalıntısı olmakla birlikte sıvalar tamamen dökülmüş durumdadır. 5a duvarında bir çatlak mevcuttur. 5b ve 5c duvarlarının arkası toprak dolgudur. Bu dolgu nedeni ile duvarda fazlasıyla rutubet ve çiçeklenme olmuştur. Üst örtünün olmayışı nedeniyle duvarlar dış etkiler açık hale gelmiştir.

⑥ Oda : Bu odanın duvarları 5 numaralı odanın duvarlarından daha fazla tahrip görmüştür. 6b duvarında aynı zamanda 5a duvarında da bulunan bir çatlak mevcuttur. Bu kısımda 6c ve 6d duvarlarının hizasında yarıya kadar toprak dolgu mevcuttur. Aynı zamanda 6a, 6c ve 6e duvarlarının dış yüzeyinde de yarıya kadar toprak dolgu mevcuttur. Bu toprak dolgunun etkisi ile rutubetlenme daha fazla olmaktadır. Üst örtünün yıkık olması da rutubeti ve aşınmayı hızlandırmaktadır.

⑦ Oda : 6 numaralı oda gibi bu oda da çok tahrip görmüş mekanlardan biridir. Özellikle 7e ve 7f duvarları ek müze binasının yapımı ile daha fazla yıkılmış durumdadır. Üst örtünün olmayışı nedeni ile duvarlar dış etkilere açık hale gelmiştir. Duvarlarda rutubetlenme ve çiçeklenmeler görülmektedir.

⑧ Oda : Bu odada da 6 ve 7 numaralı odalardaki gibi 8c ve 8d duvarlarında aşınma daha fazladır. Buna etkenlerden biri ek müze binası inşaatıdır. Yeni binanın konsolunun altında kalan bu duvarların

büyük bir kısmı yıkılmış durumdadır. Genelde harç bağlayıcı niteliğini kaybetmiştir. Duvarlarda rutubet ve çiçeklenme görülmektedir. Buna nedenlerden biri üst örtünün yıkılmış olması ile duvar dış etkilere açık hale gelmesidir. Bu mahalde 8a ve 8f duvarları, kemerin başlangıç hizası olan taş hatılın biraz üstüne kadar mevcuttur. Kemer izleri belli olmakla birlikte bütünü yıkılmış durumdadır. Duvar yüzeyinde yıpranmalar oluşmuştur. Bu mahalde kısmen görülen zemin kaplaması çökmüş ve kırılmıştır.

⑨ Su Deposu : Bu mahalın su deposu olması nedeni ile iç yüzeyindeki sıva tabakası mevcut duvarlar üzerinde kalmıştır. Duvarlar üst örtünün başlangıç hizasına kadar mevcuttur. Üst örtünün yıkılmış olması nedeni ile duvarlar dış etkilere açık hale gelmiştir.

⑩ Oda : Yapının en çok tahrip görmüş kısımlarından biridir. Özellikle 10c duvarında toprak kayması olmaktadır. Duvarın büyük bir kısmı yıkılmış olup kısmen toprak altında kalmıştır. Ayrıca bu duvarda yer alan kemerde toprak kaymasının etkisi ile ortası çökmüş durumdadır. Zemin suları duvara direk etkiyerek rutubet ve çiçeklenme oluşturmaktadır. 10b duvarıda aynı durumdadır. Üst örtü tamamen yıkılmış durumdadır. Duvarlar dış etkilere açık haldedir.

⑪ Oda : Bu odada 10 numaralı oda gibi en fazla tahrip olmuş kısımlardan biridir. Buna nedenlerden biri 10c ve 11c duvarlarındaki toprak kaymasıdır. Bu toprak kayması duvarı hem yıkmakta hemde rutubetlenmesine neden olmaktadır. Üst örtü tamamen yıkık durumdadır, bu nedenle duvarlar dış etkilere açık hale gelmektedir.

⑫ Oda : Yapıya sonradan eklenen bu kısımda duvar çok tahrip olmuştur. Bununla beraber üst örtü tonozun izleri kısmen durmaktadır. Fakat desteksiz kaldığından dolayı heran yıkılması söz konusudur. 9 numaralı su deposunun aynı zamanda dış duvarını oluşturan 12a duvarının yüzeyinde taşlar yer yer yıkılmıştır. 12c duvarıda aynı konumdadır, tuğla duvar iç kısma doğru yer yer yıkılmıştır. Buna nedenlerden biri harcın bağlayıcı niteliğini kaybetmesidir. Duvarlar dış etkilere açık haldedir.

⑬ Su Deposu : Bu mahalde 9 numaralı su deposu ile aynı konumdadır. İç yüzeyindeki sıva tabakası mevcut duvarlar üzerinde kalmıştır. Üst örtü tamamen yıkılmış olup duvarlar dış etkilere açık haldedir.

⑭ Oda : Bu mekanda toprak dolgu olduğundan dolayı duvarların iç yüzeyleri tam anlamı ile görülememektedir. Duvarda önemli bir çatlak olmamakla birlikte rutubetlenme ve çişeklenme fazladır. Buna nedenlerden biri toprak dolgu diğeri ise üst örtünün olmayışı nedeni ile duvarın dış etkilere açık hale gelmesidir.

2.2.2. Genel Tahriba Analizleri

Yapıya tahrip eden faktörlerin en önemlisi sağlıksız yapılaşmadır. Yapının ek müze binasının temel kazılarında ortaya çıktığını ve kazı makinalarından çok tahrip gördüğünü kaynaklardan öğreniyoruz. Daha sonra arkeolojik kazılar yapılmış, fakat yapı yine ihmal edilmiştir. Ek müze binası inşaatı da bu yapıya zarar vermiş ve kötü kul-

lanılmıştır. uzun zaman bakılmayan yapıyı bitki örtüsü sarmış ve duvar aralarında ağaçlar bile yetişmiştir. Bu bitki örtüsü ve ağaçların yapıya verdiği zarar küçümsenmemelidir. Çünkü bu bitki ve ağaç kökleri duvarın bünyesini sarmış ve kökleri tuğla derz aralarına yürümüştür. Derz aralarındaki harç bu köklerin etkisi ile bağlayıcı niteliğini kaybetmiş ve kısmen topraklaşmıştır. Yapının güney-doğu yönünde Topkapı Sarayı birinci avlusuna bakan kısmında toprak kayması olmaktadır. Bazı mahallerin içinde de kısmen toprak dolgu vardır. Çukurda kalan yapı bu toprak dolgu ve toprak kaymasından olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu yapı yoğun bir trafiğin içinde bulunmadığından dolayı hava kirliliğinden fazla zarar görmemektedir. Fakat üst örtü olmadığından, doğal şartlar yani yağmur, kar ve güneşin olumsuz etkileri olmaktadır. Buna göre tahrip faktörleri şöyle sıralanabilir.

- Sağlıksız yapılaşma
- Bitki örtüsü
- Toprak kayması
- Doğal şartlar

2.3. Koruma Yöntemleri

2.3.1. Strüktürel Koruma Önerisi

Strüktürel tahribat analizi sonucunda yapıdaki tahrip faktörleri şunlardır.

- Duvarın bünyesinde oluşmuş çatlaklar
- Rutubet ve çiçeklenme
- Üst örtünün olmayışı sebebi ile gelen dış etkenler.

Bu tahrip faktörlerine karşı koruma önerileri :

Duvarın bünyesinde oluşmuş çatlaklar onarılmalı ve takviye edilmelidir. Böylece duvarın yıkılması önlenmiş olacaktır. Duvarın bünyesine en çok zarar veren faktörlerden biride rutubettir. Bu rutubet ve çiçeklenme genelde iki türlü olmaktadır. Biri topraktan gelen nem, diğeri de doğal şartlardan gelen nemdir. Toprağın oluşturduğu rutubete karşı, toprak dolgular duvarın temel hizasına kadar temizlenip açılmalı, nem yalıtımı ile birlikte zemin kaplaması oluşturulmalıdır. Doğal şartlardan gelen neme karşı ise duvarın üstünün başka malzeme ile korunmasıdır. Bu üst örtü ayrıca duvarın gevşek olan yüzeyinde koruyacaktır. Bunun içinse duvarın üzeri imitasyon malzeme ile bir iki sıra örülüp üzeri beton harpuşta ile korunmalıdır. Bu arada belge niteliği olan tüm duvarlar korunmalı belge niteliği olmayan, kuru taş örgü duvarlar (sadece dolgu amacı ile yapılmış) temizlenmelidir. Yapıda yıkık olup, yapı ile bağlantısı kurulamıyan elemanlar korunmalı ve sergilenmelidir. Ancak bu elemanlardan sadece 2 numaralı portiğin 2d ayağına ait yıkılmış olan parçalar tamamlanabilmektedir. 3 numaralı avluda yerde duran, yapıdan yıkılmış olan markajlı tuğlalar korunmalıdır.

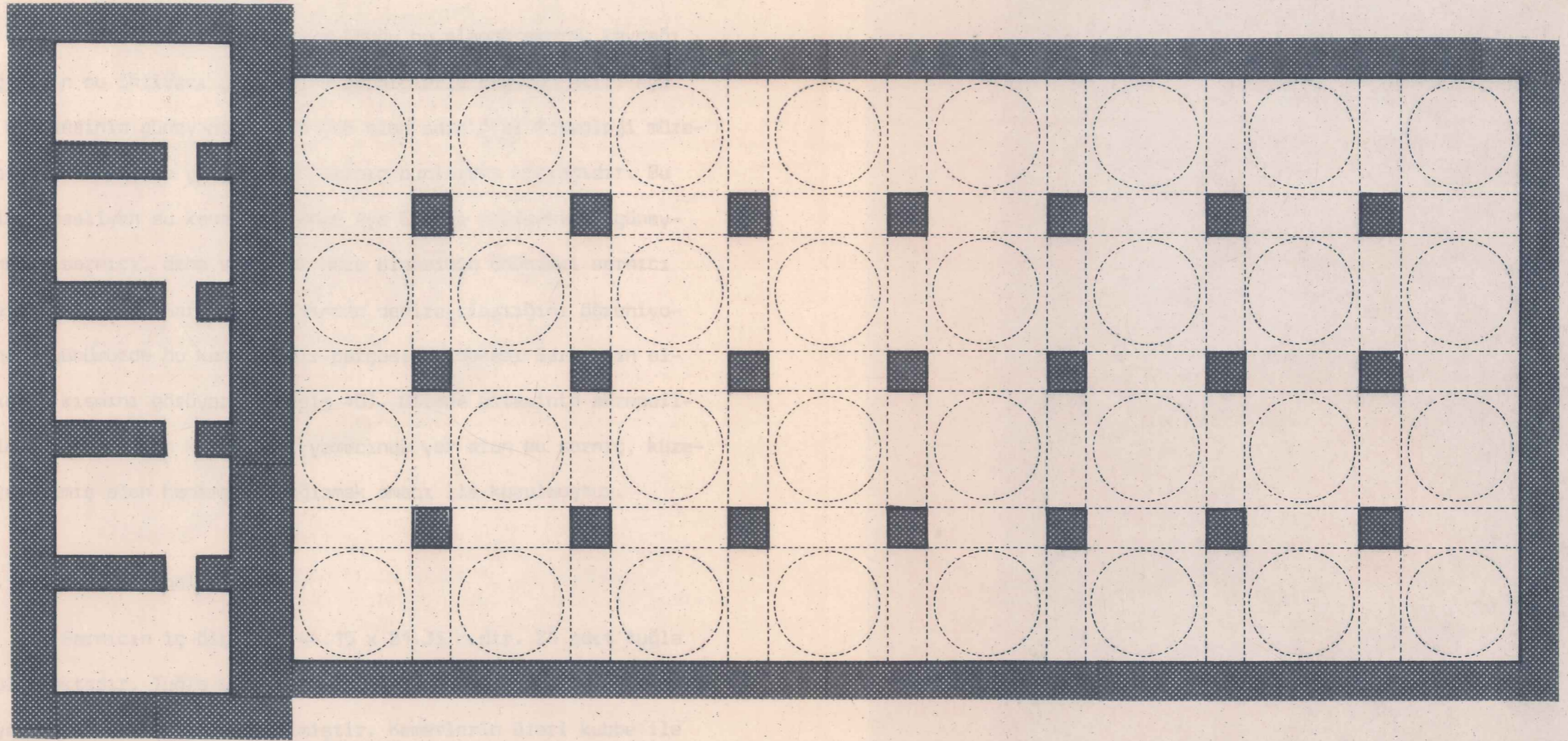
2.3.2. Çevresel Koruma Önerisi

Genel tahribat analizleri sonucundaki tahrip faktörleri şunlardır.

- Sağlıksız yapılaşma
- Yapıya saran bitki örtüsü
- Eğimli arazinin neden olduğu toprak kayması
- Doğal şartlar

Bu faktörlerden sağlıksız yapılaşmanın verdiği zarar düzeltilmemektedir. Ancak bundan sonra böyle bir tarihsel merkezde yeni inşa programına izin verilmemelidir. Yapıya saran bitki örtüsü ilaçlanarak kurutulmalıdır. Bayerin çıkardığı Roundup bu zararlı bitkilerin kurutulmasında 1 dekara 1000 cc. olarak kullanılmaktadır. Püskürtme yolu ile yapılan bu ilaçlama otsu ve odunsu bitkiler için kullanılabilir. Ancak ilaçlama döneminin tam çiçeklenme zamanı yapılması gerekmektedir. Zira gövdeye yapılan ilaçlamanın hiçbir etkisi olmamaktadır. Bunu içinde ilkbahar aylarında ilaçlanması gerekmektedir. Ağaçlar kuruduktan sonra kesilebilir. Ancak ilaçlama yapıldıktan sonra otsu bitkilerin tohumları yeniden üreyebilir bunun içinse noktasal ilaçlama yapılabilir. Eğimli arazinin neden olduğu toprak kayması önlenmeli, yapının etrafındaki toprak dolgu temizlenmelidir. Ayrıca bu eğimli arazide yer yer setlemeler ve seyir terasları ile çimlendirmede yapılmalıdır.

SARNIÇ ölçek: 1/200

0 1 2 3 4 5 10 M

3.SARNIÇ

3.1. Mimari Analiz

3.1.1. Kentsel Analiz

Bizans sitesinin ilk kurulduğu bu alanda akarsu kaynağı olmadığı için su ihtiyacı o zamanlar sarnıçlarla sağlanmıştır. Aya Eirene kilisesinin güney-doğusunda yer alan sarnıç ve Arkeoloji müzesi ek binasının önünde yer alan bu sarnıç bunlardan birkaçıdır. Bu sarnıçları besliyen su kanalının önce Aya Eirene kilisesinin güney-doğusundaki sarnıcı, daha sonra ek müze binasının önündeki sarnıcı besliyerek²⁹ Topkapı Sarayının altından denize ulaştığını öğreniyoruz. Ancak günümüzde bu kanalın bir parçasını Topkapı Sarayının altında kalan kısmını görüyoruz (Resim 40). Bizans sitesinin akropolisini oluşturan tepenin kuzey-batı yamacında yer alan bu sarnıç, kuzeyinde yer almış olan hamama su sağlamak amacı ile kurulmuştur.

3.1.2. Yapısal Analiz

Sarnıcın iç ölçüleri 44.15 x 21.35 m.dir. 21 adet tuğla ayak bulunmaktadır. Tuğla ayağın ebadı 145 x 145 cm.dir. Bu ayakların arası yarım daire kemer ile geçilmiştir. Kemerlerin üzeri kubbe ile örtülüdür. 32 adet kubbe bulunmaktadır.

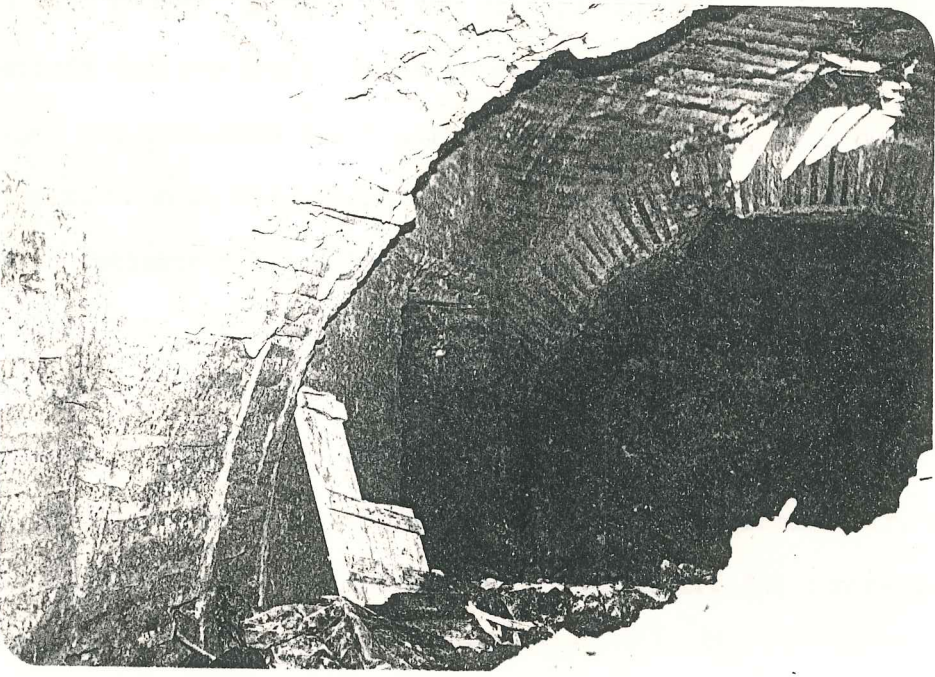
3.1.3. Strüktürel Analiz

Sarnıcın iç yüzeyindeki duvarlarda ve taşıyıcı ayaklarda tuğla malzeme kullanılmıştır (Resim 41, Resim 42). Tuğla ebadı, orta-

29. Peschlow, Die İrenenkirche in Istanbul, s.177-178.

Resim 40- Sarnıca su sağlayan su kanalının uzantısı görülmektedir. Bu kanal Topkapı Sarayının altından geçerek denize ulaşmaktadır.

Resim 41- Sarnıçın içinin görünüşü. Bu duvar ek müze binasının bodrum duvarına bitişik olarak yapılmıştır.

Resim 42- Sarnıçın kemer ve tuğla ayak görünüşü.

lama 60 x 40 x 8 cm. ve 30 x 40 x 8 cm.dir. Harç kalınlığı 10-12-14 cm. arasında değişmektedir. Sarnıcın ek müze binasının bodrum katına bitişen dış yüzeyinde ise 5 sıra tuğla + 5 sıra taş örgü duvar görülmektedir. Ek müze binasından sarnıcın içine yapılan sondaj sonucu bu duvarın yaklaşık 4 metre olduğu görülmüştür. Ayaklar arası yine yarım daire kemer ile geçilmiştir (Resim 43). Kemerin kalınlığı yaklaşık 40 cm.dir. (Bir tuğla boyutu kadar). Kemerler arası ise kubbe ile örtülmüştür (Resim 44). Burada kullanılan horasan harcı suya dayanıklı yapıldığından dolayı bağlayıcı özelliğini yitirmemiştir. Sarnıcın iç yüzeylerinde sıva tabakası görülmemektedir. İçi toprak ile dolu olduğundan zemin kodu görülememektedir.

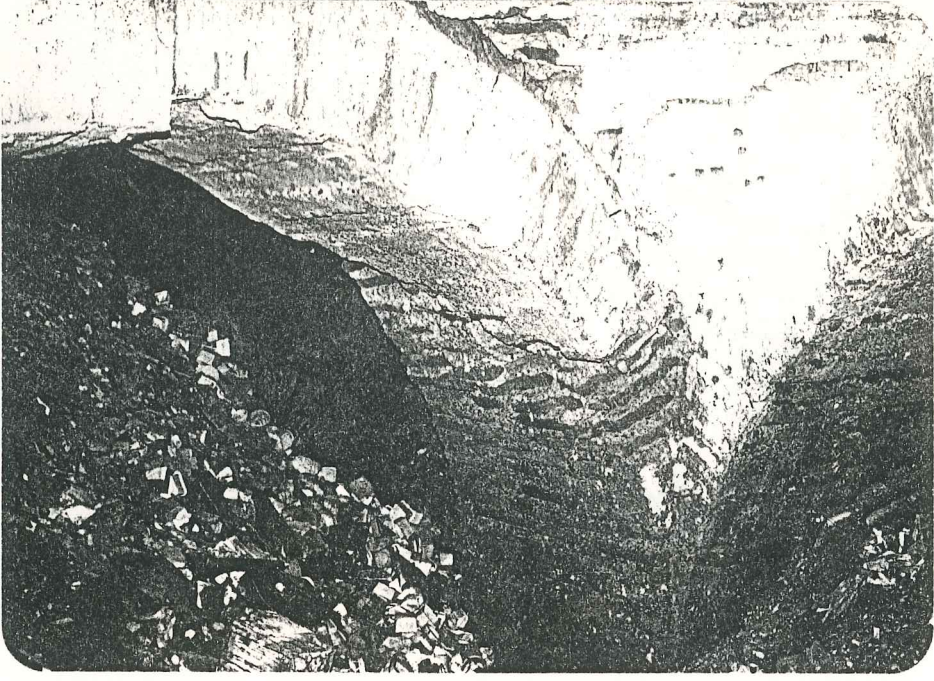
3.2. Tahrip Analizleri

3.2.1. Strüktürel Tahribat Analizi

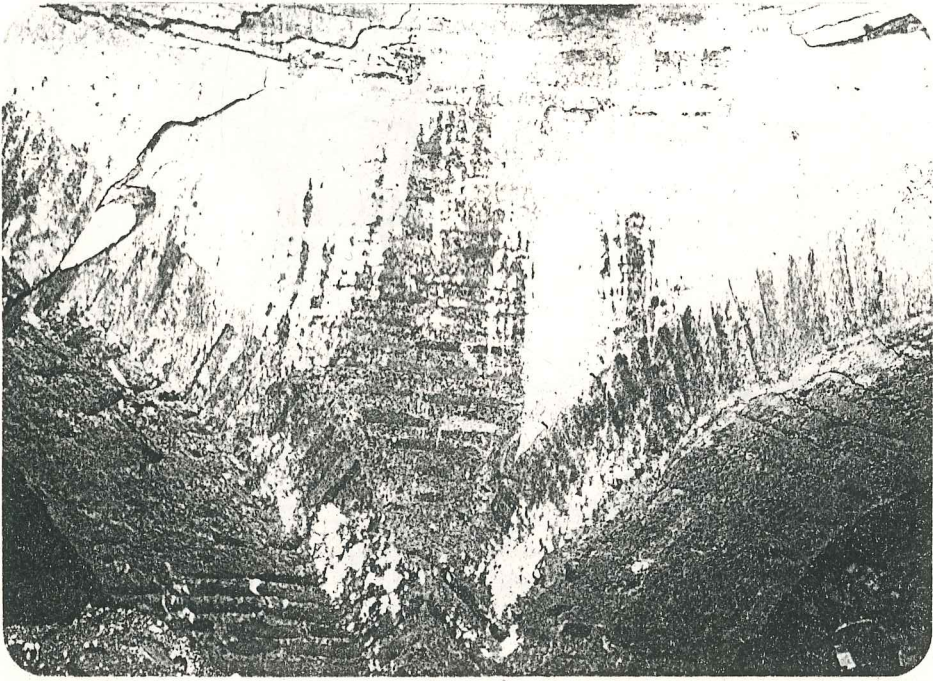
Sarnıcın iç yüzeyindeki malzemenin bünyesinde bozulma görülmemekle birlikte strüktürel yönden çok tahrip olmuştur. Yapıda önemli çatlaklar bulunmaktadır. Üst örtü birkaç yerde çökmüş durumdadır. Kemerlerde ve kubbelerde çatlaklar vardır (Resim 45, Resim 46).

3.2.2. Genel Tahribat Analizleri

Sarnıca en büyük zarar veren nedenlerden biri kötü kullanım ve bakımsızlıktır. Ek müze inşaatının artıkları sarnıcın içine atılmakta ve üstüne molozlar yığılmaktadır. Yapıda meydana gelen çatlakların yakın zamanda oluştuğu anlaşılmıştır. Sarnıcın içi kemer başlangıç hizasına kadar toprak ve çöp ile doludur.

Resim 43- Sarniç kemerinden bir görünüş.

Resim 44- Sarniç kemer ve kubbeden bir görünüş.

Resim 45- Kemerden görünen bir çatlak.

Resim 46- Kubbeden görünen bir çatlak.

3.3. Koruma Yöntemleri

3.3.1. Strüktürel Koruma Önerisi.

Kemer ve kubbelerde oluşan büyük çatlaklar takviye edilmeli ve onarılmalıdır. Yıkılmış kısımlar ise imitasyon malzeme ile tamamlanmalıdır. İçerideki toprak dolgu temizlenmelidir.

3.3.2. İşlevsel Öneri

Tarihsel bir merkezde yer alan bu sarnıç insan trafiğinin yoğunlaştığı bir bölgededir. Topkapı Sarayı ve Arkeoloji müzelerinin yer aldığı bu alanda insanların dinlenme ihtiyaçları bu ortam içinde karşılanabilir. Aynı zamanda Topkapı Sarayı 1.avlusunda yer alan bu sarnıç bir lokanta olarak restore edilebilir.

3.3.3. Çevresel Koruma Önerisi

Topkapı Sarayı I.Avlusunda yer alan sarnıç ve çevresinde düzenleme yapılması gerekmektedir. Günümüzde üzerinde şantiye binası ve moloz yığınları bulunmaktadır. Bununla birlikte Topkapı Sarayı I. avlusuna bakan yönde eğimli arazi vardır. Bu eğimli arazide seyir terasları ile birlikte merdivenler ve çimlendirme yapılmalı üzerindeki yığıntılar temizlenmeli ve gezinti alanları oluşturulmalıdır.

SONUÇ

SONUÇ

İstanbul, Arkeoloji Müzesi ek binası yanında ortaya çıkan Bizans devrine ait bu arkeolojik buluntular günümüzde çok harap ve bakımsız durumdadır. Üstelik kötü kullanılan bu buluntular gün geçtikçe belgesel niteliğini kaybetmekte ve yok olmaktadır. İlk kazılar sırasında burayla ilgilenen Nezih Fıratlı'nın vefatından sonra bu konu ile hiç ilgilenilmemiştir. Müze yetkilileri de bu konuya ilgisiz kalmışlardır. Üstelik Bizans sitesinin ilk kurulduğu bir alan içinde yer almakta olan bu buluntuların önemi çok daha fazladır. Bu konu ile ilgili daha derin bir araştırma yapabilmek için önce arkeolojik kazıların yeniden yapılması gerekmektedir. Bu çalışmalardan sonra ise yapıların belge niteliği korunmalı, yapılar onarılmalı ve bugünkü işlevleri verilerek yapılar yaşatılmalıdır. Böylece yapılar harabe olmaktan kurtarılarak, geçmiş günümüzde yaşatılmış olacaktır.

BİBLİOGRAFYA

- Cezar, Mustafa. Sanatta Batı'ya Açılış ve Osman Hamdi,
Türkiye İş Bankası A.Ş. Kültür Yayın-
ları, No:109, İstanbul, 1971.
- Eyice, Semavi. "Tarih İçinde İstanbul ve Şehrin Geliş-
mesi", Atatürk Konferansları 1975,
Türk Tarih Kurumu Yayınları, XVII.
Dizi, Sayı:7, Ankara, 1980, s.89-146.
- Fıratlı, Nezih. "The First Settlement of Byzantium",
Türkiye Tarih ve Otomobil Kurumu
Bulleteni, Cilt 38, sayı 317, (Nisan-
Haziran 1973), s.21-25.
- Kasaboğlu, Şeref. İstanbul ve Dolayı Coğrafyası,
İstanbul, 1942.
- Peschlöw, Urs. Die İrenenkirche in İstanbul,
Untersuchungen Zur Architektur,
Deutsches Archöologisches Institut
Abdeilug İstanbul, Germany, 1977

- Şapolya, Enver Behnan.

Müzeler Tarihi, İstanbul, 1936.

-

İstanbul Arkeoloji Müzeleri, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 1966.

-

"Hristiyanlık", Meydan Larousse, Cilt V, Meydan Yayınevi, İstanbul, 1971, s.820

-

"İstanbul", Meydan Larousse, Cilt VI, Meydan Yayınevi, İstanbul, 1971, s.485-487.

-

"İstanbul Arkeoloji Müzeleri", Meydan Larousse, Cilt V1, Meydan Yayınevi, İstanbul, 1971, s.506.

ÖZGEÇMİŞ

26 Mayıs 1961'de Gölcük'te doğdum. Aslen Antalya'lı olduğum halde babamın görevi nedeni ile eğitimimi farklı yerlerde tamamladım. İlk ve Ortaokulu Zonguldak'ın Bartın ilçesinde bitirdikten sonra Liseye İstanbul Fenerbahçe Lisesinde başladım. Lise bir ve ikiyi bu okulda okuduktan sonra lise sonu Antalya Lisesinde okuyup lise diplomamı Antalya Lisesinden aldım. 1979 senesinde İstanbul Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi'nin Mimarlık Gece Bölümüne girdim, eğitimim sırasında adı Yıldız Üniversitesi olarak değişen okulumdan 1983-1984 öğrenim yılında mezun oldum. 1984-1985 öğrenim yılında Yıldız Üniversitesi Mimarlık Bölümü, Rölöve-Restorasyon bilim dalında Yüksek Lisans yapmaya hak kazandım. Bu bölümde 2 yarıyıl eğitimimi tamamladıktan sonra Yüksek Lisans tezimi olan Arkeoloji Müzesi Çevresi Koruma Projesini tamamladım.

Nilay ÜLKER